

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII DECEMBER - GRUODŽIO 16, 1993 Nr. 47

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Madona su vynuogėmis, dailininko Pierre Mignard (1612 -1695) kūrinys yra Lou.re, Paryžiuje, nuosavybė.
Jis primena dailininko begalinį džiaugsmą ir meilę sulaukus Kalėdų švenčių.

NAUJASIS LIETUVOS AMBASADORIUS PROF. ALFONSAS EIDINTAS ĮTEIKĖ SKIRIAMUOSIUS RAŠTUS PREZIDENTUI BILLUI CLINTONUI

Š.m. gruodžio 9 d. prof. A. Eidintas įteikė skiriamuosius raštus Prezidentui B. Clintonui. Po sovietinės okupacijos ir Nepriklausomy-

bės atstatymo tai pirmas ambasadorius, atvykstantis eiti šių garbingų pareigų, iš Lietuvos.

SUSITIKIMAS LIETUVOS AMBASADOJE WASHINGTONE

Š.m. gruodžio 4 d. Lietuvos Ambasadėje Washingtone Ambasadorius A. Eidintas susitiko su JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos vadovybės nariais: vicepirmininke Asta Banionyte, Visuomeninių reikalų Tarybos pirmininku A. Gečiu, vicepirmininku informacijos klausimams R. Stirbiu, vicepirmininku akademiniams klausimams dr. Vitoliu Vengriu.

Pokalbio metu Ambasadorius A. Eidintas supažindino Krašto Valdybos vadovybės narius su pokyčiais Ambasadėje, darbuotojų veiklos kryptį pasiskirsty-

mu, kai kuriais Lietuvos užsienio politikos aspektais bei problemomis.

Krašto Valdybos vadovybės atstovai supažindino Ambasados darbuotojus su išeivijos organizacijų struktūra ir iškėlė visą eilę tiek Lietuvos žmonėms, tiek išeivijos atstovams aktualius klausimus bei problemas, ypatingai akcentavo pilietybės įstatymo priėmimo svarbą.

Buvo aptartos veiklos sritys, kuriose Ambasada ir JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba galėtų ateityje tampa bendradarbiauti.

tarė įstatymo pataisai socialdemokratai, o susilaikė grupė dešiniosios opozicijos narių.

Pilietybės įstatymo straipsnio, reglamentuojančio teisių į Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendinimo ar jų atstatymo sąlygas, trečioji dalis dabar išdėstyta taip: "Lietuvių kilmės asmenys prieš 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę ir jų vaikai, taip pat kiti asmenys iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę, jei visi nurodytieji nėra repatrijavę iš Lietuvos, ir nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1990 m. kovo 11 d. pasitraukę arba ištremti iš Lietuvos, gyvenantys kitose valstybėse, Lietuvos Respublikos pilietybę atstato, raštu pareiškę Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai ar Lietuvos Respublikos diplomatinėms įstaigoms užsienyje, kad jie yra Lietuvos Respublikos piliečiai, ir pateikę patvirtinančius įrodymus."

Įstatymo pataisoje taip pat panaikinta iki šiol galiojusi nuostata, kad, priimant Lietuvos pilietybę, būtina atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės. Iš lietuvių kilmės asmenų to nebus reikalaujama.

AŠ ATĖJAU, KAD ŽMONĖS TURĖTŲ GYVENIMĄ (Jn. 10,10)

Paulius A. Baltakis, O.F.M.

VYSKUPAS LIETUVIAMS KATALIKAMS IŠEIVIOJE

Simboliškai Kristaus gimtadienį pradedame švęsti gruodžio 24-tos vidurnaktį, kada baigiasi metų ilgiausia naktis, kada šviesa nugali tamsą. Vidurnaktį mes dar nematome užtekančios saulės, nei jaučiame jos šilumos, tačiau žinome, kad aušra jau pakeliui, kad gruodžio 25-oji – Kalėdų diena – bus ilgesnė už praėjusią Kūčių dieną.

Šiandienos gyvenime mažai jaučiame Betliejaus kūdikio atneštos meilės, labai pasigendame pirmųjų Kalėdų naktį angelų skelbtos Dievui garbės ir ramybės žmonėms. Buvusioje Jugoslavijoje brolis tebežudo brolį; pačių motinų reikalavimu ir įstatymais įteisintais abortais kasmet išžudoma per 14 milijonų negimusių kūdikių. Šių metų lapkričio 30 dieną Olandijos parlamentas atidarė vartus senelių bei ligonių žudymui – legalizavo autanaziją. Tautose, išsivadavusiose iš KGB teroro, nesukontroliuojamai siaučia mafijos – gangsterių gaujos ir su diena plėtėja socialinės nelygybės praraja.

Iš tiesų šį 1993-tįjį Kristaus gimtadienį švenčiame moralinės žiemos šaltyje ir netikėjimo tamsoje, tačiau, kaip ir kiekvienais metais, su atnaujinta krikščioniška viltimi sulaukti šviesesnio rytojaus.

Pranašas Izaijas Kristų pavadino Emanueliu – Dievas su mumis. Kristus – Emanuelis per įsikūnijimą įsijungęs į žmonijos istoriją, pasaulio daugiau nebepalieka: "Aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos" (Mt. 28...20) Per Krikštą ir kitus sakra-

mentus Kristus nuolatos įsijungia į žmonių gyvenimą ir per mus, savo pasekėjus, gyvenančius pagal evangeliją, tęsia žmonijos išganymo misiją, plečia savo meilės karalystę pasaulyje. Kristus stovi prie kiekvieno mūsų sielos durų, sako šv. Raštas, kantriai laukias, kada jas atidarysime ir pakviesime jį į vidų, kad galėtume suteikti mums "gyvenimą ir apšviatą jo suteiktą" "atidaryti duris Kristui" entuziastiškai atsiliapė mūsų tauta ir pasaulio jaunimas.

Prezidentas Brazauskas išreiškė viltį, kad "Krikščioniškos dvasios stiprybė padės įveikti dėsningus perainamojo laikotarpio sunkumus," kad "valstybė ir visuomenė sieks atgaivinti katalikišką kultūrą visomis jos formomis." (Vilniaus areodrome, 1993-IX-4)

Pasaulio jaunimo atstovai, suvažiuavę į Denverį, CO. užtikrino Kristaus vietininką, kad jie "sykiu su tikinčiais ir netikinčiais" sieks kurti naują meilės bendruomenę. "Mes esame tikri vienu dalyku, – sakė jie Šv. Tėvui, – Kristuje mes galime pakeisti pasaulį. Bet, kad galėtume pakeisti pasaulį, mes turime pirma pakeisti savo širdis." (Denver, CO, 1993-VIII-14)

Amerikos vyskupų konferencija, atsiliapdama į jaunimo išreikštą entuziazmą "pagilinti supratimą, ką reiškia būti gimus naujam gyvenimui Kristuje" bei jų troškimo vadovaujant Šv. Dvasiai "pasiraičius rankoves darbuotis dėl pasikeitimo" š.m. lapkričio 19 įsteigė specialų komitetą, kad

(Nukelta į 3 psl.)

VISI LIETUVIAI GALI BŪTI LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIAIS

Antradienį Seimas po beveik pusmetį trukusių parlamentinių debatų pagaliau priėmė Pilietybės įstatymo pataisą, pagal kurią

Lietuvos Respublikos piliečiais gali būti išeivijoje gyvenantys lietuviai. Už ją balsavo 70 Seimo narių, 7 prieš ir 14 susilaikė. Nepri-

Visiems Dirvos skaitytojams,
visiems rėmėjams ir visiems
bendradarbiams linkime gerų
Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų.

Dirva
ir
Vilties Draugija

Girdėta iš Vilniaus

• **SUOMIJOS MINISTRO PIRMININKO VIZITAS LIETUVOJE.** Gruodžio 7 dieną su vienos dienos oficialiu vizitu Lietuvoje lankėsi Suomijos ministras pirmininkas Esko Aho.

Susitikime su Lietuvos ministru pirmininku Adolfu Šleževičiumi jis pažymėjo, kad per laikotarpį, praėjusi nuo Lietuvos premjero vizito šią vasarą Helsinkyje, sukurtas geras pagrindas tolimesniam abiejų valstybių santykių plėtojimui, baigiami rengti atitinkami Tarpvalstybiniai susitarimai. E. Aho pokalbyje pabrėžė Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendradarbiavimo svarbą. Jis turi būti kuo gilesnis ir platesnis, o tai sukurs palankias prielaidas jų ir šiaurės šalių bendradarbiavimui.

Suomijos ministras pirmininkas susitiko su Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku. Esko Aho perdavė A. Brazauskui Suomijos prezidento Mauno Koivisto kvietimą apsilankyti Suomijoje su oficialiu vizitu. Algirdas Brazauskas kvietimą priėmė. Manoma, kad vizitas įvyks kitų metų pavasarį.

Spaudos konferencijoje kalbėdamas apie vizito rezultatus, Esko Aho pabrėžė, kad Suomijai ypač svarbi yra bendradarbiavimo programos dalis, liečianti Via Baltica greitkelį. Tai strategiškai svarbus kelias, kuriuo galima iš Suomijos per Baltijos valstybes patekti į Centrinę Europą.

• **VYTAUTAS LANDSBERGIS SAKO, KAD BELSTIS Į NATO DURIS LIETUVAI BŪTINA.** Jeigu Centrinės Europos šalys ir Baltijos valstybės neras prieglaudos po NATO politinės apsaugos sparnu, jos bus paliktos vis didėjančiam Rusijos spaudimui, pareiškė spaudos konferencijoje Seimo opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis. Rusijos užsienio politika tampa vis aktyvesnė, o pastaruoju metu pastebimas ir jėgų elementas, pabrėžė jis.

Vytauto Landsbergio nuomene, ši politika vargu ar pasikeis ir po Rusijos dūmos rinkimų, nors juos ir laimėtų demokratinės jėgos. Tokie dokumentai, kaip naujoji Rusijos karinė doktrina, įteisinanti ginkluotą kišimąsi į kitų šalių reikalus, nesukuriama per vieną dieną ir yra skirta taip pat ne vienai dienai. Pagaliau, ir tos pačios demokratinės jėgos šiuo atžvilgiu aiškiai nėra demokratinės, sakė jis.

Opozicijos lyderis dar kartą pareiškė kritiką Lietuvos prezidento ir vyriausybės adresu dėl neapibrėžtos laikyenos narystės NATO atžvilgiu. Jis apgailestavo, kad negautas atsakymas į Seimo opozicijos partijų memorandumą dėl pamatinių Lietuvos nacionalinės užsienio politikos principų, kuriame, be kita ko, siūloma pateikti oficialų Lietuvos prašymą priimti Lietuvą į NATO.

Vyšehrado šalių – Lenkijos, Čekijos, Slovakijos bei Vengrijos – jau vien siekimas tapti NATO narėmis daro visai kitokį jų statusą Europos kolektyvinio saugumo sistemoje, pabrėžė Vytautas Landsbergis. Politinė situacija Lietuvoje iš esmės irgi analogiška tai, kuri yra šiose šalyse: išvesta svetima kariuomenė, neegzistuoja pretenzijų į sienas problema.

• **ĮTEIKTA JONO MULOKO PREMIJA.** Praėjusį savaitgalį Dailės akademijos parodų salėje iškilmingai įteikta Jono Muloko premija. Pirmuoju jos laureatu tapo šių metų Dailės akademijos absolventas Vytenis Gerliakas. Lietuvos architektų sąjungos sudaryta vertinimo komisija profesionaliausiu pripažino jo diplominį darbą "Modernaus meno muziejus Helsinkyje" (vadovas – profesorius Vytautas Čekanauskas). Projektas buvo rengtas pagal tarptautinio konkurso programą ir eksponuotas Suomijos sostinėje. Premiją įteikė jos steigėjas – iš Los Angeles atvykęs Jono Muloko sūnus Rimas Mulokas. Kadangi V. Gerliakas šiuo metu yra užsienio stažuotėje, apdovanojimą priėmė jo žmona.

• **SULAIKYTI ŠEŠI VYRAI, ĮTARIAMI VITO LINGIO NUŽUDYMU.** "Respublikos" dienraštis, nelaukdamas oficialaus prokuratūros pranešimo, paskelbė įtariamųjų Vito Lingio nužudymo pavardes. Apie tai, kad įtariamieji sulaikyti, pirmadienį žurnalistams pasakė Seimo pirmininko pavaduotojas Egidijus Bičkauskas. Tačiau jų pavardes jis žadėjo paskelbti kitą savaitę.

Vitas Lingys, vienas iš trijų "Respublikos" dienraščio steigėjų ir leidėjų, buvo nužudytas spalio 12 dieną šūviais į galvą prie savo namų. Labiausiai paplitusi buvo versija, kad taip susidorota už "Respublikos" publikacijas organizuoto nusikaltimo klausimais. Vitas Lingys šiuos straipsnius tvarkė savo laikraštyje.

Įtariamųjų sąrašas yra 6 žmonės, nuo 25 iki 30 metų amžiaus. Tai – Borisas Babičėnka, Igoris Achremovas, Viačeslavas Savickis, Tadeušas Vasilevskis, Eduardas Bogdžiulis ir Borisas Dekanidzė. Pastarasis yra žinomas Vilniaus verslininko Georgijaus Dekanidzės sūnus. Jis pagal prevencinį įstatymą sulaikytas anksčiau kitų – lapkričio pradžioje Rygoje. Borisas Dekanidzė pastaruoju metu daugiausiai gyveno Vokietijoje. Viačeslavas Slavickis ir Borisas Babičėnka priklausė Vilniuje įsikūrusiai "Komercijos ir gamybos firmų asociacijai", kuri, "Respublikos" žiniomis, reketavo verslininkus bei jų susivienijimus. Šioje asociacijoje įvairiu laiku dirbo ir kiti įtariamieji.

Visi įtariamieji gerai žinomi prokuratūros ir policijos pareigūnams. Dalis jų anksčiau buvo teisti, tačiau į laisvę išeidavo anksčiau nustatyto laiko.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Kokiais pažadais

vilioja Rusijos partijos

Rusijos prezidentas, kaip pasakoja užsienio žurnalistams jo artimi bendradarbiai, noris išiamžinti istorijoje kaip valstybininkas, kuris išgelbėjo Rusiją iš komunizmo. Kur tada lieka Gorbačiovas su savo, perestroika? Manoma, kad tas "išiamžinimas" daugiausia priklausys nuo to, kas tą istoriją rašys.

Rusijos parlamento rinkimuose tarp rinkimų komisijos pripažintų, pagal surinktų žmonių parašų skaičių, svarbiausios buvo 10 partijų. Iš jų keturios politinės grupės, remiančios Jelciną ir jo skatinamas ekonomines reformas. Tai reiškia, kad Jelcino rėmėjai susiskaldė. Kai kurie tų reformatorių patys norėtų užimti Jelcino vietą. Tarp tokių politikų yra Arkady Volsky, Piliečių Unijos vadas, kuris įrodinėjo balsuotojams, jog Jelcino reformos privedė Rusiją prie dabartinės pramonės ir žemės ūkio katastrofos. Prezidentu norėtų tapti ir Rusijos Judėjimo Demokratinės reformoms steigėjas, Petrapilio burmistras Anatolijus Sobčakas.

Užsienio stebėtojai didelį dėmesį skyrė puikiam kalbėtoju, tikram demagogui Vladimirui Žirinovskiiui. Jis įsteigė Liberalinę Demokratų partiją, nors visiems buvo aišku, kad ta grupuotė nėra nei liberali, nei demokratinė. Registruodamas rinkimų komisijoje savo partiją, Žirinovskis turėjo 173,000 parašų. Tai rodo, kad rėmėjų jie turi. Jau senokai jo partija kalba apie buvusios sovietų imperijos atgaivinimą. Jis pats

yra pareiškęs, kad tas respublikas, kurios bando pasitraukti iš "matuškos" Rusijos globos, reikėtų paversti branduolinių griuvėsių dykumomis. Užsienio laikraštinių manymu, jis – tikras naci. Jis kandidatavo prezidento rinkimuose 1991 metų balsavime ir liko trečioje vietoje. Daugelį balsuotojų sužavėjo jo pažadas, kad laimėjęs prezidento vietą, jis paskelbs, jog visi, kurie mėgsta vorką, gaus jos nemokamai valstybinėse parduotuvėse.

Šalia Rusijos Komunistų partijos su 600,000 narių, vadovaujamos Gennadyj Žiuganovo, stipriausių reformų ir demokratijos priešininku laikomas Michailas Lapšinas ir jo Agrarinė Unija. Savo rinkiminėse kalbose Lapšinas pabrėžė, jog 40 milijonų rusų gyvena ir dirba valstybiniuose ūkiuose ir kolchozuose. Jiems valstybė turinti padėti ir tiekti subsidijas, o ne prievarta kišti kokias ten reformas, ką daranti Jelcino vyriausybė. Rinkimų stebėtojai mano, kad Agrarinei partijai daugiausia pakenkė prezidento Jelcino spalio 27 pasirašytas dekretas, kuris leidžia Rusijoje laisvai pirkti ar parduoti žemę. Tokio dalyko rusai nematė nuo 1917 metų. Žemės nuosavybė yra populiari Rusijos reformų dalis.

Komunistų partija, kaip ir visada, savo rinkiminiuose mitinguose kalbėjo apie laisvę, lygybę, teisingumą. Žiuganovas žadėjo visiems darbą, žadėjo daugiau valstybės lėšų pramonei ir kariuomenei. Jam tačiau netyčia pasitaikė padaryti klaidų, kaip kritikuoti dabartinę

valdžią, kad ji susilpnino KGB veiklą, sumažino KGB valdininkų skaičių.

Stebėtojai primena, jog Žiuganovo partija, apskritai, neturi teisės vadintis komunistų (bolševikų) vardu, nes jau pats dalyvavimas šiuose "buržuaziniuose" rinkimuose rodo, kad ta grupė – tikri "menševikai". Jau 1903 metais jie atmetė partijos proletariato diktatūros principą, kuriuo rėmėsi Leninas. Tarp partijos kandidatų į rusų Seimą – Dumą – yra ir Vasilic Starobubjevas, vienas iš 1991 m. rugpiūčio mėn. suokalbčio prieš Gorbačiovą dalyvių.

Kas laimės Angoloje?

Jungtinių Tautų pasaulio taikos prižiūrėtojai skundžiasi, kad Angoloje mažėja gyventojų skaičius. Jų buvo 11 milijonų, tačiau kasdien nuo karo veiksmų, bado ir vaistų stokos žūva apie 1,000 žmonių. Geros valios ir taikos šventę – Kalėdas švenčiančiam Vakarų pasauliui primenama, kad Angoloje badauja trys milijonai.

Pilietinis karas prasidėjo 1975 m., kai Angola laimėjo nepriklausomybę ir pašalino Portugalijos administraciją. Vieton jos valdžion atėjo komunizmas, remiamas tuometinės Sovietų Sąjungos ir Kubos. Prieš naują valdžią išėjo Jono Savimbio vadovaujami sukilėliai, siekdami "visiškos, tikros" nepriklausomybės. Savimbis rėmė JAV ir kitos Vakarų valstybės.

Šalia ideologinių klausimų iškilo skirtumai tarp Angolos tautinių genčių. Savimbio pusėje kovoja daugiausia ovimbundu gentis, Angolos kalnuotų provincijų gyventojai. Šiuo metu jie valdo apie 60 nuošimčių visos Angolos. Ginklų ir amunicijos abi pusės turi pakankamai, nes sukilėliai eksportuoja savo kalnų kasyklose randamus deimantus, o valdžios rankose, Angolos žemumose, yra turtinigi naftos šaltiniai.

Daugiausia žalos Angolos gyventojams padaro tūkstančiai visur prikasinėtų minų. Tai nežmoniškas ginklas, sužeidžiąs vaikus, nekaltus civilius, ūkininkų galvijus. Pasaulinės žmogaus teisių organizacijos daro žygių uždrausti tų minų gamybą, kaip buvo uždrausti biologiniai ginklai ar nuodingos dujos. Deja, tas minas gamina ir pardavinėja svarbūs ir įtakingi pasaulio kraštai, kaip buvusi Sovietų

(Nukelta į 9 psl.)

• **"JEDINSTVOS" GRUPĖS TEISMAS VISGI PRASIDĖJO.** Aukščiausiasis Teismas pagaliau pradėjo nagrinėti buvusio "Jedinstvos" (visuomeninė organizacija rusakalbių gyventojų teisėms ginti, veikusi 1989–1991 metais) lyderio Valerijaus Ivanovo ir septynių jo bendražygių bylą. Ji buvo savaitei atidėta dėl to, kad penkiems kaltinamiesiems ginti neatsirado advokatų. Dabar juos paskyrė Lietuvos advokatų kolegija.

Valerijus Ivanovas ir jo bendražygiai kaltinami tuo, kad 1991 metų sausio mėnesį aktyviai dalyvavo užgrobianč Vilniaus radiją ir televiziją, vadovavo parlamento ir vyriausybės rūmų šturmui. Jie suimti prieš pusantrų metų, visi kaltinami Tėvynės išdavimu.

Byloje ketinama apklausti apie 250 liudininkų bei dalį iš 300 nukentėjusių. Manoma, kad teismas užtruks mažiausiai pusmetį.

Valerijus Ivanovas pareiškė, kad 1991 metais jis buvo SSRS pilietis ir elgėsi pagal šios šalies įstatymus. Jis pareikalavo, kad jį teisėtų Rusijos arba Hagos teismas. Aukščiausiasis Teismas šį pareiškimą atmetė.

Lietuvoje tikimasi, kad į baudžiamąją atsakomybę kitais metais pavyks patraukti pagrindinius 1991 metų sausio kruvinų įvykių organizatorius bei dalyvius – SSKP dalinio Lietuvoje vadovus Mykolą Burokevičių, Juozą Jermalavičių, generolą Algirdą Naudžiūną, kurie dabar slapstosi Rusijoje. Lietuva reikalauja juos perduoti Lietuvos teisingumo organams. Gruodžio 15 dieną Maskvoje tuo reikalu susitiks Lietuvos ir Rusijos generaliniai prokurorai.

ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreikšia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Gruodžio 17-toji –

POLITINĖMS AISTROMS PRAĖJUS

Juozas Žygas

Vokietijoje, stovyklinio gyvenimo laikais, buvo labai pavojinga šią temą paliesti. Nes buvo dar daug gyvų, kurie dėl tų įvykių širdgėla turėjo. Metų eigoje labai daug kas keitėsi. Gyvenime viskas yra lyg naktigonių laužas, kuris, jeigu nėra kurstomas, tai gesta, blėsta ir tik nuodėguliai bei pelenai telieka. Man kilo mintis šią temą paliesti, kadangi dabartinėje Lietuvoje, padėtis yra labai primenanti 1926-tuosius metus. Beveik niekas negali nieko primesti tuometiniam prezidentui dr. K. Griniui, kuris lietuviškoje veikloje pradėjo reikštis dar spaudos draudimo laikais.

Būdamas socialdemokratinių pažiūrų, kurios tais laikais buvo populiarios, daug prisidėjo prie "Varpo" ir "Ūkininko" leidimo talkininkaudamas savo raštais, lėšų telkimu ir net einant redaktoriaus pareigas. Jis buvo aktyvus ne tik politinėje veikloje, kovoje prieš caro valdžią, bet skatino ir lietuvių kultūrinę vieklą. Jo namai tapo Suvalkijos lietuviško gyvenimo centru. Tad caro valdžios buvo sekamas, paieškomas, areštuotas ir ištremtas. Plačiau apie dr. K. Grinių parašiau dėl to, kad rašant apie gruodžio 17 d. įvykius, neįmanoma jo aplenksti.

Tačiau tapęs valstybės prezidentu, nesugebėjo tvarkos palaikyti. Teisingo padėties įvertinimo, galbūt nei jis pats negalėtų duoti. Kadangi priežasčių buvo daug, o ne tik viena. Taip yra rašoma: "Praktiškas susiskaldymas Lietuvoje jau buvo pasirodęs ir valstybės kūrimo laikotarpy, o pirmuose nepriklausomosios respublikos metuose stipriai pasireiškė daugiausia iš Rusijos atsinešta socialinio radika-

lizmo ir neriboto demokratizmo įtaka". (A. Šapoka Liet. istorija). Turguose ir šventoriuose vyko rinkiminių agitacijų. Atsimenu, kuomet gatvėmis vaikščiojo bėmai ir miesto žyduklai, su raudonais skudurais ir plakatais. Buvo ir rimtesnių incidentų, kadangi policija nebegalėjo tvarkos daryti. Rinkimai atnešė kairiųjų pergale. Krikščionių demokratų partija ir jos frakcijos, tegavo tik 30 atstovų seime, iš bendro 85 skaičiaus. Kairiosios partijos dominavo, bet ir iš jų ne viena negalėjo sudaryti didžiumos, tad turėjo blokuotis su mažumų atstovais. Lenkų ir žydų frakcijos, kurios rinkimuose daug seimo vietų nelaimėjo, staiga įsigijo didelį svorį. Kadangi nuo jų keletos balsų ir didžiosios partijos priklausė.

Ta koalicija į netvarką ir vedė. Mažumoms reikalaujant, buvo panaikintas karostovis ir kiti suvaržymai. Tuo daugiausiai padūgnės ir komunistai pasinaudojo. Prasidėjo net policijos ir karių užpuldinėjimai. Beveik visiems buvo aišku, kad padėtis turėjo keistis. Kurie jautė atsakomybę už ateitį, nutarė veikti. Susidarė blokas iš krikščionių demokratų, ūkininkų sąjungos, darbo federacijos ir tautininkų. Laimė, kad kariuomenė dar nebuvo komunistinio gaivalo infiltruota. Tad gruodžio 17 d. ryte, grupė karininkų įėjo į beposėdžiaujantį per naktį seimą ir pranešė, kad seimas turi išsiskirstyti. Taip be kraujo praliejimo Lietuva buvo apsaugota ne tik nuo "proletariato diktatūros", bet ir nuo galimos okupacijos. Nes Europa ir ypač Prancūzija komunizmo židinio nebūtų toleravusi, o Lenkija to ir telaukė. Dabar padėtis yra blogesnė

AMBASADORIAUS ČESLOVO STANKEVIČIAUS PAREIŠKIMAS

Respublikos Prezidentas man, kaip specialiųjų misijų ambasadoriui, buvo pavedęs dalyvauti Valstybinės derybų su Rusija delegacijos darbe. Neseniai Maskvoje buvo nuspręsta Valstybinę derybų su Rusija delegaciją nušalinti. Dabar šis sprendimas jau įgyvendintas Respublikos Prezidento dekretu. Šiomis aplinkybėmis privalau įvertinti padėtį ir viešai paaiškinti savo nuostatus, nes reikalas nėra tik asmeninis.

Lietuvos piliečių reikalavimu okupacinė kariuomenė pagaliau pasitraukė iš Lietuvos. Valstybės nepriklausomybė yra visiškai įtvirtinta. Tačiau Rusija dar neatsisakė ketinimų pajungti Lietuvą savo interesams. Tai akivaizdžiai matyti iš jos politinių ir karinių dokumentų bei politikos veiksmų. Rusija neslepia ketinimų naudoti jėgą savo interesų užsienyje gynimo pretekstu. Ypatingai didelį pavojų Lietuvai kelia didžiulė Rusijos karinė jėga, sutelkta Karaliaučiaus srityje. Todėl santykiai su Rusija privalo būti reguliuojami vadovaujantis saugumo kriterijais.

Dvejus metus dirbusi Valstybinė derybų su Rusija delegacija iki šių metų rugsėjo mėnesio nuosekliai gynė Lietuvos teises ir gyvybinius interesus. Pastaruoju metu įsitikinau, kad dabartinė Lietuvos valdžia pradeda vykdyti Rusijos interesus įtvirtinančią politiką. Dviejų valstybių santykiai vis labiau paverčiami tik ministerijų ir žinybų reikalais.

Aukšti Lietuvos valdžios pareigūnai pratina visuomenę prie minties, kad galima įteisinti Rusijos karinį tranzitą į jos valdomą Karaliaučiaus sritį, leisti Rusijos karo aviacijai naudotis suverenine Lietuvos oro erdve, dalinai Rusijos nuosavybės perleisti Lietuvos magistralinius vamzdynus ir svarbias įmones. Visuomenės dėmesiui nukreipti kalbama apie neteisėtą karinio tranzito internacionalizavimą, tarptautinių stebėtojų kvietimą, tarsi kalba eity apie tarptautinių pareigų vykdymą.

Negaliu šių planų vertinti kitaip, kaip prieštaraujančių Lietuvos gyvybiniam

tuo, kad K. Grinius atėjo iš tautinio judėjimo eilių, o A. Brazauskas tuo pasigirti negali. Kariuomenės kadrų taip pat visai nėra palyginti negalima. Tad nėra į ką atsiremti. O priešai tie patys tebėra pasilike.

interesams ir jos saugumui, kaip pataikavimo kitai valstybei, turinčiai pavojingų ketinimų. Privalau viešai išpėti visuomenę dėl šios politikos pavojingų pasekmių Lietuvos ateičiai. Nesusijusio su Rusijos kariuomenės išvedimu iš Karaliaučiaus srities karinio tranzito įteisinimas reikštų ne tik karinį bendradarbiavimą su Rusija, bet ir Lietuvos įtraukimą į Rusijos karinių interesų sferą, trukdytų Lietuvos integravimuisi į Vakarų kolektyvinę gynybos sistemą. Tas pat pasakytina ir apie leidimą Rusijos kariniams reikalams naudoti Lietuvos oro erdvę. Beje, suvereninės oro erdvės perleidimas vertintinas ne tik politinės, bet ir juridinės atsakomybės kriterijais. Juk suverenitetas priklauso ne valdžiai, bet Tautai. Įmonių ir vamzdynų nuosavybės perleidimas taip pat būtų ne kas kita, kaip jų pavertimas Rusijos ginamais objektais.

Nelegalus tranzitas yra Lietuvos suvereniteto pažeidimas. Stebina aukštų

Lietuvos pareigūnų aiškinimai, kad reikia įteisinti viską, ką Rusija neteisėtai tebedaro. Vadovaujantis tokia logika reikėtų įteisinti bet kokius nusikalstamus veiksmus.

Kaip Lietuvos Respublikos pilietis ir buvęs derybininkas protestuoju prieš ketinimus įtvirtinti Lietuvai pavojingus Rusijos interesus. Dar kartą raginu Respublikos Prezidentą ir Vyriausybę nepriimti pavojingų Rusijos siūlymų ir laikytis deklaruoto Lietuvos nepriklausomybės nuo Rytų politikos tęstinumo, vykdyti referendumais išreikštą piliečių valią.

Konstitucija ir ištikimybės priesaika Lietuvos Respublikai įpareigoja kiekvieną pareigūną visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę. Todėl paaiškinu, kad negalėčiau bendradarbiauti ir kokiu nors būdu prisidėti prie politikos, kuri nesiderina su šia pareiga.

Tikiuosi, kad laisvosios masinės informacijos priemonės suteiks galimybę Lietuvos piliečiams susipažinti su šiuo pareiškimu.

Vilnius, 1993 m. gruodžio mėn. 10 d.

AŠ ATĖJAU, KAD ŽMONĖS...

(Atkelta iš 1 psl.)

padėtų jaunimui tai įgyvendinti. Kaip pagelbėti mūsų išeivijos jaunimui "būti Kristaus liudytojais" Lietuvių katalikų sielovados taryba pašventė visą metinį suvažiavimą ir sudarė komisiją tam realizuoti.

Nors švęsdami šį 1993-tįjį Kristaus gimtadienį labai pasigendame Jo atneštos meilės, Jo skelbto socialinio

Džiugių ir viltingų Šv. Kalėdų ir Dievo palaimintų Naujųjų 1994 metų linkių visiems, gyvenantiems valstybinę nepriklausomybę atgavusioje tėvynėje ir išeivijoje.

Paulius A. Baltakis
vysk. Paulius A. Baltakis, O.F.M.

Barbara ir Teodoras
BLINSTRUBAI
sveikina artimuosius ir draugus
su Kalėdų Šventėmis ir
linki jiems sėkmingų bei
laimingų Naujųjų Metų.

NEOLITUANŲ SUVAŽIAVIMAS

Mečys Valiukėnas

Išėivijos neolitanai renka kas dveji metai į didžiąją sueigą, suvažiavimą, kurio uždaviniu yra peržvelgti nueitąjį kelią ir suplanuoti artimiausius ėjimus, darbo programą, išskirti jos vykdytojus.

Toks suvažiavimas įvyko 1993 m. lapkričio 20 d. Lemonte, Pasaulio Lietuvių Centre, Bočių salėje. Suvažiavimas nepasižymėjo dalyvių gausa, tačiau tai atsvėrė jo darba ir darbinga nuotaika. O gvildenta šiuometinė išėivijos lietuvių padėtis, kaip ir neolitanų darbo sritys tiek išėivijoje, tiek Tėvynėje. Malonu buvo matyti viešnią iš Lietuvos, filisterę Rėdą Juocevičiūtę, baigusią Vytauto Di-

Woodhaven, NY, Alfą J. Simonaitį, Rockford, Cezarį Modestą, Florida, Antaną Makauską, Kauną, Julijų Vaznelį, Vilnius, Antaną Rūką, Florida, Petrą Steikūną, Chicago, Kazimierą Gustaitį – Leonaitienę, Chicago, Stasę Mickienę, Mediną, Ill., Igną Andrašius, Vilnius.

Paskaitą apie jaunimą esantį ir būsimą, jų ir mūsų ateitį aktorišku igudimu skaitė kolegė Danutė Mikužienė. Ji aptarė kiek daug padarė lietuvių išlikimui, kaip ir Lietuvos išlaisvinimui Maņo tėvų kartos lietuvių ir jų vyresnieji kolegos... Kvietė "manąją kartą", ieškoti būdų ir priemonių, siekiant išlikti lietuviams

Rėda Juocevičiūtė, korporantė iš Lietuvos, pasakoja apie Korporacijos veiklą Lietuvoje per suvažiavimą, įvykusį lapkričio mėn. 20 d. Toliau V. Jonušienė, L. Mikužienė, J. Lendraitis ir A. Augaitis.

diumą, pirmininku fil. Petrą Buchą, sekretore – fil. Genovaitę Modestienę. Suvažiavimas plovimu prezidiumą patvirtino. Skubu pastebėti, kad P. Buchas pasigėrėtinai darniai suvažiavimą pravedė.

Darbo posėdžiai

Sudaromos suvažiavimo komisijos: mandatų, nominacijų, nutarimų ir kt. Iš klausomų ir po pasisakymų, diskusijų priimami jų pranešimai. Pirmininkė Vida Jonušienė savo pranešime trumpai primena dviejų metų slinktyje didesnius ėjimus. Pabrėžia išėivijos neolitanų glaudžius santykius su neolitanais Lietuvoje. Toliau primena Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo (kovo 11 d. akto) sukakties minėjimo surengimą su inž. rašytojo Vytauto Volerto turininga paskaita ir kita programa. Suorganizuota tautinių šokių šokėjų grupė, "Pro Patria", dalyvavusi Šokių šventėje, Chicagoje, 1992 m. liepos 5 d. Korp! Valdyba (pirmininkė ir kol. Vaclovas Mažeika) talkino A.A. filisterio Romualdo Giedraičio – Spalio palaikus pervežant iš Chicago lietuvių tautinių kapinių į Lietuvą. Patį perkėlimą suplanavo ir finan-

savo Velionio našlė Angelė Giedraitienė, gyv. Anglijoje. "Perkėlus rašytojo Romualdo Spalio palaikus į Lietuvą, manytina, kad ir jo raštija bus išleista naujomis laidomis Lietuvoje", baigė aptarimą kol. Vida Jonušienė.

Studentų tautininkų korporacijų monografija

Suvažiavimo dalyvis su Korp! Neo-Lithuania nauja knyga supažindino kol. Vaclovą Mažeiką. Naudojosi proga pastebėti, kad toji ilgai rengtoji bei spausdintoji knyga (aš ją vadinčiau monografija) apima ne vien Korp! Neo-Lithuania, bet visą ano meto studentų tautininkų korporacijų šeimą, būtent: Neo-Lithuania, Filiae Lithuaniae, Jaunąją Lietuvą, Hercus Monte, Geležinio Vilko, Vilties korporacijas ir Tautinį akademinį Sambūrį. Šių vienetų nariai minimoje knygoje ras savo korporacijos apybraižą, istoriją bei anų metų nuotraukas, kiek visa tai monografijos redakcijai, daugiausia Jonui Jurkūnui pavyko sutelkti...

Knyga turi 460 puslapių, gausiai iliustruota nuotraukomis iš minėtų septynių korporacijų gyvenimo. Jos turinį sudaro devyni skyriai: Savo keliu, Išsilaisvinusi

Lietuva, Tautinė akademinė šeima, Praeities nuotrupos, Terorui siaučiant, veiklą tęsiant, kartu su išėivija, Pasisakymai ir kritika, Iškelia į namus.

Knygos redakcinė kolegija: Jonas Jurkūnas – pirmininkas, Vaclovas Mažeika – sekretorius, nariai: Ignas Andrašius, Audronė Gulbinienė, Antanas Juodvalkis, Juozas Jurevičius, Vytautas A. Račkauskas ir Mečys Valiukėnas.

Suvažiavimo posėdžių (Bočių) salėje ant stalo gulėjo čia aptariamo leidinio du egz., deja įsupti į laikinų viršelius, nes nesuskubta laiku baigti... Norintieji galėjo su šia knyga susipažinti. Spaudė "Draugo" spaustuvė, Chicagoje. Spausdinama 1000 egz.. Knygos kaina dar nenustatyta, tačiau vyr. valdybos jau nutarta 300 egz. išsiųsti į Lietuvą, VD universiteto kolegoms, universitetų bibliotekoms, iš anksto užsisakiusiems... (Užsakymus kreipti vyr. valdybos adresu: Mrs Vida Jonušas, 12500 Pawnee Road Palos Park, IL.60464.

Naujosios Vilties žurnalo reikalai

Pranešimą padarė dr.

(Nukelta į 8 psl.)

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirm. Vida Jonušienė, suvažiavimo metu tarė sveikinimo žodį.

džiojo universitetą ir nūnai gilinanti studijas Wisconsin universitete, Madisone.

Pamaldos.

Iškilmingas posėdis.

Suvažiavimo dieną, lapkričio 20 rytė, Pal. Jurgio Matulaičio koplyčioje Kun. Paliokas SJ atnašavo Mišias, kuriose dalyvavo Korp! Neo-Lithuania vėliava ir neolitanai-ės. Skaitinius atliko kol. Liucija Hofmanienė.

Iškilminga posėdį pradėjo fil. Vida Jonušienė, vyr. valdybos pirmininkė, sveikinimo žodžiu ir darbingos nuotaikos linkėjimais. Prisiminti pastarosios valdybos kadencijos metu (1991-1993) į amžinybę išėjusieji kolegos-ės juos išvardijo fil. Vaclovas Mažeika: Juozas Dačys, Bostone, Sofija Petrauskaitė – Grauzinienė, Chicago, Antanas Diržys,

mums ir mūsų vaikams...

Suvažiavimas susilaukė daugybės sveikinimų. Žodžiu sveikino dr. Leonas Kriaučeliūnas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu, siųsdamas glėbius linkėjimų Korp! darbuotei. Prie šių linkėjimų jungėsi ir šios sąjungos Chicago skyriaus pirmininkė Eleonora Valiukėnienė. Rėda Juocevičiūtė, sveikindama Korp! Neo-Lithuania VD universiteto vardu, apibūdino šios korporacijos atsteigimą ir pirmuosius žingsnius, vėliau dirbant "Pro Patria". Perskaitytas Toronte (Kana-doje) gyvenančių kolegų-ių sveikinimas, linkėjimai visai Korp! šeimai. Taip pat perduotas fil. Petro B. Varkalos, gyv. Londone, Anglijoje, sveikinimas laišku.

Iškilmingą posėdį baigiant, Korp! pirmininkė pasiūlė į darbo posėdžių prez-

Susitikę filisteriai per L.S.T. Korp! Neo-Lithuania suvažiavimą – iš k: Petras Buchas, Teodoras Blinstrubas, Leonas Kriaučeliūnas.

POEZIJOS PAVASARIAI LIETUVOJE

Kazys Januta

Lietuvoje, pagal tradiciją, kasmet ruošiami Poezijos pavasario renginiai. Rašytojai, aktoriai, dainininkai pateikia programą. Tai vyksta ne tik Vilniuj ir Kaune, bet pasiskirstę būreliais autoriai ir kiti dailiojo žodžio menininkai aplanko ir kitus miestus. Skaito poeziją, būna literatūros paskaitos, svarstybos ir kt. Ta proga įteikiamos ir Poezijos pavasario premijos.

Šiais metais Vilkaviškio rajono, Poezijos pavasario premija pavadinta, Salomėjos Nėries vardu, paskirta rašytojai Petronėlėi Orintaitėi, gyvenančiai Los Angeles, Kalifornijoje. Gal keistoka, kad apie pavasarinę literatūros renginį žiemą rašoma. Betgi kitaip neišeina – paštu pasiųstas premijos skyrimo raštas ir meniškai daili dovana – skulptūra Rūpintojėlis, taip pat spalvinga tautinė juosta, Lietuvos ir Amerikos muitinėse "pamariuoti", tik dabar į rašytojos Orintaitės namus atkeliavo. Ilgai paštu keliavo ir rišulys Lietuvos laikraščių, kuriuose rašoma apie Vilkaviškio rajono Poezijos pavasario renginį.

Rašytojų sąjungos savaitraštis "Literatūra ir menas" 23-me numeryje išspausdino Mykolo Karčiausko rašinį – "Keli žodžiai..." čia ištraukė iš to rašto... "Buvo ir šiomis dienomis Poezijos pavasario renginiuose jaunų vyresnio amžiaus žmonių, kantriai, su nuostaba akyse besiklausančių "Svetimi" grupės poetų V. Gedgaudo ir A. Šlepiko manifestuojančių žodžių ar eilėraščių, susigraudinusių R. Staliliūnaitei skaitant Petronėlės Orintaitės, šių metų vilkaviškiečių laureatės eiles dirvonų dukterims: "Šešupėle miela, (Pasaka sraunoji,) Kaip svajotą sapną vis tave girdžiu..."

"Buvo tylūs, bet jaudinantys susitikimai", – rašo Karčiauskas, – "su istorija ir šiandiena, su skulptorium V. Grybu, rašytoju, švietėju kun. A. Tatare, S. Nėrim". Poezijos pavasario programa vyko Kiršuose, Salomėjos Nėries gimtinėj, kur dabar jau ūkininkauja jos sūnus su šeima, prisiglaudęs dar tvarte, dar ne name.

Laikraštis "Santaka" birželio 9-tos numeryje išspausdino Birutės Nenėnienės ilgą straipsnį "Lakštingalos visada čiulbės". Tai tos pat Kiršuose buvusios Poezijos pavasario programos aprašymas. Birutė Nenėnienė pastebi, jog programos dalyvė aktorė R. Staliliūnaitė prasitarusi, jog Vilkaviškio Centrinėj bibliotekoj buvęs prisiminimais apie S. Nėrį ir P. Orintaitę "jaukus vakarukas". Tą "jaukų vakaruką" yra aprašiusi ir Eglė Milčiūtė, "Kauno dienos" 92-me numeryje, straipsniu "Ažuolyno kelionės". "Ažuolynu" pavadinta Kauno viešosios bibliotekos programa, kuria siekiama visuomenę supažindinti su rašytojais, apie kuriuos jaunesnieji nežino, nes apie Šmulskį – Paparonį, S. Santvarą, P. Orintaitę ir kt. Nebuvo leidžiama nė kalbėti, nė rašyti. Programos rengiamos ne tik Kaune.

Eglė Mičiūtė aprašo Kauno "Ažuolyno" kelionę į Vilkaviškį: "O Vilkaviškio bibliotekos, įsikūrusios buvusios gimnazijos pastate, salė jau laukė kauniečių. Tuo labiau, kad dauguma pirmąkart išgirs apie čia baigusios gimnaziją ir vėliau dirbusios rašytojos Petronėlės Orintaitės kūrybinį kelią, pačią asmenybę".

"Foje kauniečiai tuoj surengė P. Orintaitės knygų ir jos gyvenimą atspindinčių nuotraukų parodą. Vilkaviškio etnografiniam ansamblui dainuojant į salę susirinko svečiai. Ir taip kiekvienam kauniečių žodžiui, P. Orintaitės kūrybos skaitymui ansamblis daina taisė kelią. Apie P. Orintaitę – Rašytoją ir žmogų – pasakojo rašytoja M. Macijauskienė. Rašytojas R. Keturakis kalbėjo apie P. Orintaitės talento reikšmę mūsų literatūrai, pranašą galią ir betarpiškumą. Visus sudomino krikštaduktės Dalios Chodarevos išpūdžiai. P. Orintaitės kūrybą skaitė aktorė R. Staliliūnaitė ir Kauno viešosios bibliotekos kultūrinių renginių vadovė D. Kazlauskienė. Skambėjo ne tik P. Orintaitės eilėraščiai iš dar Lietuvoje nežinomų rinkinių "Šulins sodyboj" ir "Liūdnei linguoja lelija", bet ir jos proza, eilėraščiai vaikams. Ansambelis, o vėliau ir visa salė dainavo P. Orintaitės gimtojo krašto ir jos mėgiamas liaudies dainas".

P. Orintaitės vaikišką kūrybą skaitė lėlių teatro aktorė Nijolė Zorubaitė. Renginyje suruoštas Vilkaviškio Centrinės bibliotekos direktorei Astai Velioniškienei vadovaujant.

Dar vasario 22 d. Kauno viešoji biblioteka, direktorei D. Kazlauskienei vadovaujant, paruošė Petronėlės Orintaitės raštų vakaronę. Programą atliko tie patys kauniečiai, kurie tą programą vėliau nuvežė į Vilkaviškį. Tik mokytoja Onutė Dabrilaitė, Kauno renginyje pasakojusi prisiminimus apie Petronėlę Orintaitę, į Vilkaviškį negalėjo nuvykti. Kaune buvo autorės knygų parodėlė. Ten vakaronės proga išspausdintas lanksti-

Petronėlė
ORINTAITĖ

DŽIAUGSMAS NEPRAŽYDĖS

Popietė Dailių Menų klube

Originali ir taikli Bernardo Brazdžionio kalba

"Savaip gražus kiekvienas metų laikas". Taip ar panašiai yra pasakęs Jonas Aistis.

Tokiais žodžiais BERNARDAS BRAZDŽIONIS 1993 m. lapkričio 14 d. Los Angeles Tautinių namų salėje pradėjo Danos Mickutės – Mitikienės knygos "Džiaugsmas nepražydęs" pagerbimą.

Toliau jo žodžiai taip skambėjo:

"Taigi, ir ruduo, kuris pasiskolinęs dailininko tepuką iš Galdiko, vienu dideliu margu paveikslu paverčia visą Kalifornijos gamtą.

Tinka tas metų laikas ir žmonėms. Tinka ir poezijai.

Štai, ir mūsų šios dienos celebrantė, Dana Mickutė-Mitikienė, kurios džiaugsmas, galėjęs pražįsti prieš 50 ar 60 metų, pražįsta kaip tik šiandieną, mūsų visų, jos šeimos, ir jos gerų bičiulių akivaizdoj, teikdamas džiaugsmo ir jai ir mums.

Esu vienas iš Domicelės poetinio kelio liudininkų.

Šiomis dienomis visi

nukas, kuriame yra keletas Petronėlės Orintaitės eilėraščių, jos fotografija ir M. Žakevičiūtės – Macijauskienės parašyta biografija.

Šįmet, Dariaus ir Girėno sukaktuvinių metais, Kaune Rezistencinio paveldo archyvas "Atmintis" išleido poemą "Parneškit ilgesio žariją", paimtą iš 1986 m. Dirvos leidinio "Legendų liepsnos".

P. Orintaitės yra keturios poezijos knygos: Vingių vingiai, Dirvonų dukterims, Šulins sodyboj ir Liūdnei linguoja lelija. Be paminėtos poemos Legendų liepsnos, eilėmis dar yra parašytos... apysaka Tafilė nuo Kražantės, ir legenda Vili-gailė.

pradedantys poetai Lietuvoje pasirašo pilnais vardais ir pavardėmis, tartum lošdami "atviromis kortomis".

Gal ne visi, tačiau didelė dalis ano meto rašytojų dangstėsi likusiais dar iš "spaudos draudimo" gados slaptyvardžiais. Jau nekalbant apie poetų poetą Maironį (kunigų seminarijoje ir iš žemaitiško Mačiulio paverstą Maculevičių, o pačiam tapusiu Mironiu), ar beletristą Vaižgantą, iš literatūros istorijos atsimename ir Žemaitę, ir Lazdynų Pelėdą, ir Šatrijos Raganą, ir Vaidilutę, o pirmam nepriklausomybės dešimtmetyje poetę Tyrų Dukterį, poetą Kalėdų Kaukę, kiek vėliau Vynmedžio Šakelę, vyrą Butkų Juzę, Nemuno Bangelę...

Kadangi Mickutė manė, kad ji yra pirmoji rašanti eiles dzūkė, ėmė pasirašinėti – Pirmoji Žibutė.

Manau, kad to vardo jai nebus pagailėjęs nė pats pikčiausias to laiko kritikas Adomas Jakštas, kuris, pvz., rašydamas apie Bronę Buivydaitę, pasirašinėjusią slaptyvardžiu Tyrų duktę. Kritikuodamas jos pirmą rinkinį "Vasaros šnekos" negailestingas Adomas Jakštas, teologas ir matematikas Aleksandras Dambrauskas pasiūlė slaptyvardį pakeisti į Bučkių Juzę.

Kodėl?

Nes tame rinkinyje suskaičėtės kelias dešimtis bučkių: tai pievoje, tai rugiuose, tai saulei šviečiant, tai debesio šešėly, tai miške, tai lauke, tai rūtų daržely, tai močiutės svirne... Tokias padraikas, esą, mūsų liaudis vadinanti ne Tyrų dukterimis, bet Bučkių Juzėmis!...

Mūsų "Pirmoji žibutė" netrukus norėjo sužibėti ir

(Nukelta į 7 psl.)

Švenčių proga sveikinu
artimuosius ir
bendraminčius čia
ir Tėvynėje

Rūta Sakienė

PRO KASDIENYBĖS PRIZMĘ, LIETUVOJE...

Antanina Garmutė

Reketas

Ankstyvą rytmetį, eidama į miestą, užsukau pas pažįstamą kioskininkę.

– Kaip sekasi prekyba, Maryte?

– Blogai. Šiandien dar nieko nepardaviau, o jau reketas buvo. Neturėjau kuo užsimokėti.

– Ir tu jiems moki?

– O taip! Po šimtą litų į mėnesį. Čia visi kioskai moka. Ir tas, ir anas, – ranka parodė. – Pabandyk nemokėti. Sudegins...

– Policija kitapus gatvės. Kodėl jūs nesikreipiat?

Marytė nelinksmai nusišypsojo, papurtė galvą ir paaiškino:

– Atvažiuoja tokie drąsūs vyrukai. Iššoka iš užsienietiškos mašinos. Surenka duoklę. Dar į policiją užsuka... Dabar jie visai sujūlėjo. Štai, net telefoną paliko, – kad paskambintų, kai bus pinigų...

Naujovės medicinoje

Mano bičiulė Veronika M. pasijuto blogai. Kreipėsi į valstybinę polikliniką. Tyrimai parodė – cista. Reikalinga skubi operacija.

– Nedelskite! – paraginau.

– Nieko neišeis, – liūdnai atsakė. – Ne taip paprasčia viskas.

– Kodėl?

– Gydytojas pažadėjo duoti siuntimą ligoninėn. Liepė pasiimti: dvi pamainas patalynės ir maisto – ne

tik sau, bet dar porai žmonių. Na, ir pinigų, – reikės mokėti seselėms ir slaugėms, ir... Žodžiu, negaliu. Lieku laukti savo likimo. Kaip Dievas duos.

Taigi, reformos medicinoje. Naujovės. Komunizmo vedliai veda mus į šviesų kapitalizmo rytojų? Na, jau ne... Greičiau į tamsią naktį.

... ir prekyboje

Seniau sakydavo... sušilo, kaip vagis kermošiuje! Dabar nesušyla. Vagia šalta. Visur. Ir kepurė ant vagies nedega. Valstybinė prekyba nebe išimtis. Lengviausia apvogti pensininkus. Jie neįžiūri. Nesuskaičiuoja. Nesiorientuoja. Pastabios pardavėjos tuo naujovės.

Perku 100 gramų dešros. Paduodu 5 litus. Ir gaunu 3 centus grąžos.

– Kodėl taip brangu?

– Tiek priklauso! – atrėžia. – Sekantis!

– Atleiskit, – nenusileidžiu, – bet aš jums 5 litus daviau!

– Ne! Jūs davėte tik 2 litus, – nesutinka pardavėja.

– O tamsta man grąžą davei tik iš 1 lito...

Taip mano penklitis sumažėjo penkis kartus.

Pensininkui belieka pasitelkti savisaugos instinktą. Atsistoti į eilę ir, tarsi su proteliu susipykusiam, rodyti stovintiems už tavęs, kokius pinigus laikai ranko-

je ir įteiki pardavėjai. Reikalui esant, jie paliudys.

Toks gyvenimas. Sel a vie... anot prancūzų.

Pasaulinis unikumas

Okupantai išsikraustė!

Rusija atidavė tai, ką buvo užgrobusi, nacionalizavusi, atėmusi. Sakau, jau dabar sugrįšiu į tėvų namus, iš kurių dar vaikystėje buvau ištremta į Sibirą. Dokumentai seniai pristatyti. Ir testamentas. Ir reabilitacijos pažyma trylikamei "nusikaltėlei".

Savivaldybėje sužinojau: įstatymas pasikeitė. (Dabar namą iš manęs atima Lietuvos valstybė.)

– Betgi namus atgavo beveik visi tos pačios gatvės gyventojai?

– Tai kas? Jie, turbūt, nebuvo Sibire...

Pagalčiau supratau priežastį: mano name gyvena mano... trėmėjas. Štai, kur šuo pakastas...

Kažin, ar yra nors viena pasaulio valstybė, kurioje teisė į apiplėštojo turtą įstatymiškai plėšikui priklauso?

LDDP keičia paveldėjimo dėsnius.

Pasaulinis unikumas!

Televizija

Judėjimas – gyvybė. Šiomet mokame už šaltį butuose. Tačiau esame gyvi. Judame. Kiek blogiau, kai atskiria nuo kultūros. (Socialistinės savo turiniu, ir meninės savo forma?) Štai mano televizorius žemiau tam tikros temperatūros išsiderina. Nerodo. O gaila! Mūsų televizija didžiai kultūringa.

Vėlinių išvakarėse elektriniu šildytuvu temperatūrą

kambaryje pavyko pakelti iki 13°C. Televizorius rodo. Bravo! Nors diena liūdna, bet atsigausiu, dvasiškai praturtėsiu. Už sienos girdžiu kaip klega kaimynų vaikučiai. Toks vakaras!...

Neapsirikome. Programa buvo itin įdomi. Ko vertas vien tik ateistinis filmukas apie Barborą Radvilaitę, kurią mes, pasirodo, garbiname kaip Švenčiausią Panelę. Iš tiesų, ateistinis auklėjimas pas mus visai apleistas. Jį, be abejo, sustiprins ir parodytas amerikietiškas filmas "Sprogi mas". Jo apogėjuje – lytiniai santykiai atliekami kalbant sakralinę tikinčiųjų maldą "Tėve mūsų". Kokia naujoviška ateizmo ir sekso sintezė! Ir kaip tinka Vėlinių išvakarėse...

Buvo, beje, paliestos ir šiandieninės politinės aktualijos. Aktorius Petrenka (kažkodėl užakcentavęs, kad jis ne rusas, o ukrainietis) atliko intermediją vos besilaikančio ant kojų tėvelio, kuris prie uždary durų be atodairos maldavo: "Dukrele, įleisk... aš neapsimyzęs, aš iš mitingo grįžau... Dukrele"... ir t.t.

Tolesnės televizijos programos nemačiau – perdegė buto šildytuvas MICRO FURNACE.

Gera mūsų televizija. Puiki. Neveltui ir jis direktorius p. L. Tapinas bylą dėl garbės ir orumo gynimo išlošė. Prieš žurnalistę V. Aleknaite, kuri kažkokį vieną sakinį ne taip pasakė.

Aš to nepasakiau. Apšaugok, Viešpatie...

Knygnešiai ir knygos

Kai kurie pozymiai rodo,

jog apsukę ratą spirale, ko gero, grįšime į knygnešių gadynę. Aišku, ne į tą pačią, carinę, kai ant kupros knygas maišais iš Rytprūsių nešė. Gyvename technikos amžiuje.

Viskas Lietuvoje brangsta. Ir knygos – prabanga. Jų spausdinama mažiau. Spaustuvės, tiesa, tebeveikia. Bet knygų leidyba labai priklauso nuo jų tematikos. Žalia šviesa – pomografinė, bulvarinė ir kairiųjų spaudai.

Labiausiai dabartinės valdžios nepageidaujamos knygos – apie Lietuvos Laisvės kovas ir partizanus, kurių dėka šiandien esame laisvi. Paradoksas. Bet visa tai stengiamasi kuo greičiau išstumti iš mūsų atminties, iš istorijos. Negi teisus buvo dinamito išradėjas Nobelis, sakydamas, kad yra knygų, stipresnių už dinamitą? Ką gi, belieka jas spausdinti užsieniuose...

Lietuvoje šiuo metu altruistiški "knygnešiai" vel tui (!) platina Tautos pažangos judėjimo atstovo Adolfo Užos knygą "Mūsų gyvenimo paletė". Išleistą rekordiškai greitai, ant puikaus kardinio popieriaus, 10000 egzempliorių tiražu. (Alytaus spaustuvė, leidykla "Provincija", direktorius Linas Jakštonis, mecenatas nenurodytas.) Knygoje kai kam skiriami vos ne angeliški šaržai, o kai kas tiesiog sudirbtas su žeme. Susipažinti su šia knyga turėjau progos, kai ją anonimiškai gavo mano bičiulė politkalinė Konstancija Stravinskienė. Knyga atsiųsta apdrausta, įvertinta bänderole (Nukelta į 7 psl.)

KĄSNIS JUODAI DIENAI

Kazys Simanonis

Dirvos konkurso pirmos premijos laimėtojas

II

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

– Koks tu vyras, jei bijai prisiliesti prie moters? Pažiūrėk, koks šilko švelnumas, koks kvapas!

– Nebijau, ko man bijoti, – Domas pasisuko šonu ir nenoromis perbraukė delnu per jos liemenį.

– Pasirodo, tu – ne visai lepšis, – ji kuždėjo jam į ausį. – Pagalvok, ar aš ne tokia moteris, kokios tau reikia? Pažiūrėk, ar kas iš moterų turi tokius šilkinčius drabužius? Cha, cha! – ji apsisuko ir vėl pripylė taurei iki kraštų. – Išgerk dėl drąsos!

Įsismaginusi Julijona ne tiek meilinosi, kiek gyrėsi savo esamą ir būsimu turtu:

jų tvartuose būsią dešimt karvių, keli darbiniai arkliai ir eržilas.

– Ar tu nenorėtum būti tokiu ūkininku, kuriam ir Sviderskis nukeltų kepurę? Tu manai, kad aš perdedu? Manai, kad žmonės tuščiai kalba? Pažiūrėk! – ji atnešė metalinę dėžutę puspilną auksinių monetų; ant viršaus gulėjo pundelis dolerių.

Domo akys sužibo. Julijona pažarstė auksą, pašiuveno banknotus.

– Čia mano jaunystės dienos ir mano prakaito lašai. Tu tik panorėk, ir viskas bus tavo..., mūsų. Argi man vienai gyventi su tokiu lobiu? Ar aš nesakiau, kad nevažiuotum į Ameriką –

Amerika tau čia pat, tik nežiopsok ir nelauk ilgai, kad kitas katinas nepačiuptų lašinių gabalo tau iš panosės.

Tą šiltą Žolinių vakarą Domas nebenuėjo į vakaronę, smagią vakaronę, kokių Dagiluose būna tik kartą per metus.

Išaušo gražus pirmadienio rytas. Domas, kaip ir kiti kaimo vyrai, išėjo baigti pjauti vasarojaus. Rugiai, miežiai, kviečiai-jau kluonuose, o avižos dar laukė aštrių dalgų. Kaimo trilaukėje sėjomainoje taip jau susiklostė, kad žieminiai arba vasarojus visų sėjami viename lauke: taip patogiau, nekliudant vienas kitam, tręšti mėšlu, įdirbti žemę, o nuėmus derlių, ganyti bendrą bandą. Ir šlyt rinkosi vyrai kiekvienas į savo rėžį: kas dar plakė dalgius, o kas jau rėžė iš peties. Rėžiai, išsilygiavę vienas prie kito lyg audinių juostos, ir nesunku susišaukti ar susėdus poilsio pasišnekučiuoti.

– Kur buvai, Domai, vakar? Gal Julijoną lamdei?

– Adaliutė vos neverkė, tavęs nesulaukus!

– Ko jai verkti? Ar mažai bernų!

– Bernų užtektų. Toks pusponis iš miesto prie jos sukosi. Žiopsosi – pagrobs ją tau iš panosės kaip iš pri-rišto šuns kaulą.

– Pagrobs – neverksiu. Kaulas kaului nelygu.

– Ar ne į turčius veržies? Žiūrėk – neapsigauk! Sukta tavo Julijona.

– Sukta – nesukta, o su saule negyvens, – įsiterpė senis Adomas, – po kelerių metų nukeips. Tada mūsų Domininkas – aukšto dvaro šeimininkas!

– Adaliutę parsives – iškels šaunias vestuves!

– Julijona – tvirta boba, ji mums visiems kastuvu per nugarą stuktels, – užbaigė pašaipas Vincukas.

Linksmose vyrų šnekose Domas jautė ne tik pašaipą, bet ir pavydą, o mintis, kad Julijona gali greit užgęsti, jam buvo visai nauja ir ma-

sinanti. Sakysim, už auksą ir dolerius per dešimt metelių jie galėtų sukurti kelių valakų ūkį su dešimtimis galvijų ir eržilais, o tada, jei tokia Dievo valia, jis galėtų parsivesti Adaliutę. Reiktų su ja rimtai pasišnekėti, gal sutiktų palaukti. Jis jos nepamirštų – lankyto.

Saulutė, persiritusi per miško medžių viršūnes, kopė vis aukštyt ir aukštyt. Pamilžusios karves, sutvarkiusios pieną, paruošusios pusryčius, pasirodė moterys su grėbliais ant pečių ir lauknešėliais rankose. Merginos dalinosi vakarykštės vakaronės išpūdžiais, tauškė, plepėjo, jų skambus juokas sklido iš toli per visą lauką. Rastenienės Ona atnešė Domui kaip visuomet miltinių blynų su spirgais ir dar kažką, popieriuje įvyniotą.

– Čia tau nuo Julijonos už prarastą vakaronę, – ji padėjo paketėlį ant ežios ir suprunkštė; prasiskleidus popieriui, pasirodė dešros gabalas.

Popietė Dailių Menų klube

(Atkelta iš 5 psl.)

pirmuoju poezijos rinkiniu, pavadintu labai gražiu, deja, lemingai pranašišku "Džiaugsmas nepažydes".

Kas atsitiko?

Jaunai džiūkei poetei pasišovė į pagalbą ateiti vyresnis poetas džiūkas, Liūdas Gira, irgi joks lietuviškas Gira, o vieno gero kunigo augintinis – mergaitės vaikas, kurio pabėgęs tėvas buvo Hiro Sireiskij. (Užtat jo sūnus Vytautas ir pasirašinėja kaip Sirijos Gira).

Besinėšiodamas pilnam rankraščių portfelyje iš leidyklos į Konrado kavinę ir namo, Pirmosios žibutės eilių rinkinį, paprastai sakant, pametė.

Jaunai poetei tai buvo didžiausias smūgis. Atrodė, kad pats likimas užstojo jai kelią į Parnasą. Nedaug tegalėjo paguosti jos nei to paties Sireiskio, jaunų talentų protektoriaus žodis pirmojo dešimtmečio poetų antologijoje, kur tarp vertų, bet nepatekusių poetų – poečių tarpe, paminėta ir Mickutė.

Kodėl apie tai kalbu?

Todėl, kad visą tą "istoriją" gerai žinau ir džiaugiuosi, kad velnias nepakusė manęs ieškoti to "pirmųjų vainikų" vyriausio poeto protekcijos, ir kad į spaudą ir į antologiją patekau be jo malonės.

Kodėl taip ilgai autorė nebeprisirengė išeiti su rinkiniu į knygų rinką, teatsakojanti pati.

Kad rinkinys dabar išeina, čia "kalte" galėtume suversti ne vienam ir ne vie-

nai, kurių tarpe ne paskutinę būtų p. Valerija Baltušienė surinkusi tekstą ir knygą parengusi spaudai. Ne "be kaltės" ir "Dailių Menų Klubas", kurio narė Dana Mitkienė yra nuo pat Klubos įsikūrimo.

Baigdamas žodį kartu su visu gražiu poezijos mylėtojų būriu noriu pasidžiaugti, kad ir pavėluotai, bet rudeniškai spalvingai pražydušiu džiūkų žibutės džiaugsmu, kuris jau ir Lietuvoje susilaukė gausių ir gerų spaudos atsiliepimų."

Bernardas Brazdžionis yra vienas iš Dailių Menų Klubos įsteigėjų, šio laikotarpio DMK pirmininkas.

Solistė Janina Čekanauskienė Los Angeles Tautinių namų salėje 1993.XI.14 d. dainuoja kompozitorių Broniaus Budriūno ir Giedros Gudauskienės dainas pagal Danos Mitkienės žodžius.

Mindaugo Gedgaudo nuotr.

Jis Danos Mickutės – Mitkienės knygos "Džiaugsmas nepažydes" pagerbtuves – akademiją suruošė Dailių Menų Klubos vardu, visiems DMK nariams nuoširdžiai pritariant.

Po Bernardo Brazdžionio, Daną (Danutę) Mitkienę raštu sveikino Alė Rūta. Iš Lietuvos laišku sveikino Eugenijos Matuzevičius. Daug sveikinusių žodžių, raštu. Du Mitkienės eilėraščius kompozitoriai Bronius Budriūnas ir Giedra Gudauskienė pavertė dainomis, akompanuojant muzikai Viktorui Raliui jas dainavo Janina Čekanauskienė. Iš minėtos eilėraščių knygos keletą eilėraščių skaitė Sigutė Mikutaitytė. Programai vadovavo Juozas Pupius. Video filman įgarsino

Vytautas Petrulis.

Literatūrinį subuvimą baigiant, Dana (Danutė) Mitkienė, gimusi 1899 rugsėjo 7 dieną Alytaus apskrityje, pradžiugino jautriais, sklandžiais aidinčiais žodžiais. Dėkojo žinomiems ir nežinomiems bičiuliams, ypatingai Valerijai Baltušienei – knygos į puslapius surinkėjai, redaktorei, tapusia lyg ir "antrąją dukrą". Danutė gavo dovanų, ne tik tai linkėjimų. Sudainuota ilgiausių metų. Atvykusieji gražiai pavaišinti, netgi gurkšneliu.

Metraštininkas

KNYGNEŠIAI IR KNYGOS

(Atkelta iš 6 psl.)

iš Vilniaus, nuo nesančio adresato. Keisčiausia, kad vos prieš savaitę – dvi gavėja buvo pakeitusi gyvenamąją vietą. Ir jos pavardė, nuo kalėjimo laikų, jau buvo nebe ta. Mūsų paštas šiuo atžvilgiu dirba idealiai. Kas pasakys, jog "knygnešiai", tarnaudami svetimai valstybei, snaudžia? Turbūt, niekas.

Čia kaip toje patarlėje. Yra visokių vabalų... vieni aukštyn skrenda, kiti – žemėn lenda.

Waterview Properties
of the Palm Beaches, Inc.

MLS

Ray Staškūnas

LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road
North Palm Beach, FL 33408
SE Corner of PGA Bridge

407-622-5000
407-626-6562 res.
407-622-5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1(800) 369-7355

– Ko žvengi kaip kumelė! Prie dešros duonos reikėtų būtum atnešusi.

– Ne mano rankomis duona raikoma. Paprašyk Adaliutės – gal paskolins.

– Ir paprašysiu...

Vyrai pasigardžiudami pusryčiauo, o moterys nedelsdamos puolė rišti avių: pradalguose grėbė jas į krūveles, suko gniūžtes, rišo ir statė kūgelius į eilę.

Už kelių rėžių dirbo ir Adaliutė, atnešusi pusryčius Galinio Edvardukui. Domas baigė valgyti, pakilo nuo ežios ir, žengdamas plačiu žingsniu per pradalgę, lydimas smalsių akių, nuėjo prie jos.

– Padėkdiev, Adaliut!

– Dėkui, dėkui, – rišdama kūgelį ji net nepažvelgė į Domą.

– Sakau, gal talkos reikia?

– Susitvarkysiu pati.

– Matau, kad pyksti. O ko?

– Pats žinai. Kur vakar buvai?

– Šeimininkė neišleido – darbo davė.

– Meluoti meluotum, nors galą paslėptum.

– O kam man slėpti. Ar jau negalima kitur nueiti?

– Ir eik! Kas neleidžia?

– Šneka, kad ir tu pusponį susiradai...

– Kas šneka, tam burnos neužkiši. Jei šokti veda, nosies neparodysi.

– O ką man daryti, jei šeimininkė reikalauja?

– Ir šildykis prie jos. Ko čia dabar atėjai?

– Atėjau pašnekėti, pasitarti.

– Gal nori, kad patarčiau ją vesti?

– Aš tave vistiek mylėčiau, atečiau.

– Ak, tu paleistuvi! Ar apie tokią meilę tu man kalbėjai?

– Tu nesikarščiuk, o paklausyk.

– Nė klausyti nenoriu. Nešdinkis iš čia!

– Bet paklausyk! Ar sunku išklausti? Julijona turi daug dolerių ir aukso – aš savo akimis mačiau.

– Na, ir kas?

– Už juos galima ir dvarą nupirkti.

– Tegu perka. Ar tu nori juos pavogti, ar išvylioti? Man svetimo gero nereikia – aš pragyvensiu iš to, ką pati uždirbsiu.

– Tu kvailutė. Nei aš, nei tu, nei mes abu niekada dvaro neuždirbsim. Ką uždirbsim, tą už trobas, už gyvulius atiduosim ir vėl skursim ant ketvirtuko. Dabar aš tavęs vesti negaliu, nes nėra kur gyventi, o po dešimt metų vienas Dievas žino, kas bus.

– Žmonės ir tvarte įsitaisę metus pragyvena, ir kampininkais pabūna, jei... jei mylėsi.

– Aš tave, Adaliut, mylėjau ir mylėsiu. Jei tu palauktum... Po dešimties metų aš tave parsivesčiau į dvarą.

– Ko palaukčiau? Julijonos mirties? Kaip tave šventa žemelė nešioja, jei tu lauksi artimo mirties!

– Kaip ten būtų ar nebūt, aš tave vistiek mylėčiau.

– Nereikia man tokios meilės.

– Nevaryk Dievo į medį!

– Eik šalin, paleistuvi!

Už auksą tu velniui dūšią parduotum. Ačiū Dievui, kad laiku sužinojau, koks tu esi.

Domas pyktelėjo ir, staugdamas, grįžo į savo rėžį. Tokia nenuolaidi ir smarki Adaliutė jam nebe patiko. Kas bus, jei apsivedus, visur tave po padu laikys? Galėjo išklausti, pajaukauti, patarti, kad su našle neverta prasidėti, pasakyti, kad ji, Adaliutė, mylėjusi ir dar labiau mylėsianti, jei jis, Domas, dėl jos atsisakys turto. O ji še tau... paleistuvė!

Domas rėžė iš peties kaskart vis platesnius pradalgius ir niršo ant visų: ant brolio Rapolo, kad neiškviestė į Ameriką, ant sesers Angelės, kad parsivedė užkūrį, ant brolio Juozo, kad užėmė seklyčią, ant Adaliutės, kad nenori jo suprasti ir siūlo gyventi tvarte. Ar tai tokia švelni jos meilė, kokią

rodydavo vakarais sodely tarp alyvų krūmų! Jis pažįsta ne vieną porą, kurie prieš vedybas mylavosi kaip angelėliai, o po vedybų riejosi kaip raguoti. Ir dėl ko? Dėl prakiurusio stogo, dėl supuvusio derliaus, dėl nugaišusios karvės... Meilė, atrodo, nepadeda skurde. O Julijoną? Gal tikros meilės nebus, bet ji jam tik gero linki, nori turtu pasidalinti. Ar ji neteisi, kad auksas juos iškels į didžiažemius, visų gerbiamus. Kas žino, kur tikresnė žmogaus laimė... piniguose be meilės ar meilėje be pinigų.

Laukti daugiau jis negali – jam jau per trisdešimt.

Pušelėmis apaugusioje kalno viršūnėje, rankomis parėmęs smakrą, sėdi Domas Stumbrys ir blausiomis akimis žiūri į savo naująją sodybą, iškilusią kitoje Daubos pusėje, apjuostą jaunų liepačių ir sodo medelių.

(Bus daugiau)

*Daina – nuo amžių sruvenas šaltinis,
neleidžias lietuviybės augmenijai išdžiūti.
Juozas ŽILEVIČIUS*

DAINA SUBURS PASAULIO LIETUVIUS

(1994 m. liepos 7-10 dienomis Lietuvoje įvyks
pirmoji Pasaulio lietuvių dainų šventė)

Tradicijomis nuklotas Lietuvos kultūros kelias, apipintas dievdirbių kūriniais, nužymėtas knygnešių pėdomis, nuspalvintas klotimų teatro dvasia. Per dainą iš kartos į kartą tryško lietuviškas žodis, daugiaspalvis ir tarmiškai bylojantis; o dainų melodijos upeiliais liejosi, kol rašytojas ir švietėjas Vydūnas panemuniais, parambyniais sukviestė žmones į choras, kurie įprato rinktis ant žilojo kalno. 1900 metų lietuviški koncertai jau pavadinami Dainų šventėmis.

Dainų šventės visuomet suburdavo ir suburia labai daug žmonių, kuriuos apgaubia kūrybos aura. Šios šventės – tai dvasinė kultūros ir žmonių jungtis, nes ir žiūrovas, ir dalyvis tampa vienu dainuojančiu medžiu. Nuo 1924 metų Dainų dienos iki šių dienų švenčių, kurios vyksta Vilniuje ir Chicagoje, Toronte ir Hamiltone, Kaune ir Adelaidėje, praėjo beveik septyniasdešimt metų. Šias tradicines šventes, kurių visuomet buvo laukiama, pasveikindavo tų šalių prezidentai, vyriausybės vadovai. Iki ašarų sujaudindavo telegramos ir sveikinimai, laišakai ir linkėjimai. Ir štai 1994 metų vasarą, liepos 7-10 dienomis apie 700 šokėjų ir 500 choristų iš kitų pasaulio valstybių ruošiasi atvykti į Lietuvą švęsti iškilių Dainų švenčių septyniasdešimtmetį. Kai kurie šventės dalyviai vėl galės pavaikšioti tėvų takais ir takeliais, o kai kurie ypatingai jaunimas, pirmą kartą išvys savo senelių žemę. Lietuva visus sutiks svetingai.

Kaune prie naujai atstatyto Laisvės paminklo ir Nežinomo kareivio kapo, įvyks iškilingas Pasaulio lietuvių dainų šventės atidarymas. Įvyks ceremonias pirmosios Dainų dienos vietoje, eitynėse į miesto Dainų slėnį dalyvaus visi Lietuvos svečiai ir geriausi mūsų krašto meno mylėtojai. Tie, kurie dainavo pirmosiose Dainų dienose Kaune (1924, 1928, 1930 m.) bus pagerbti ypatingai; be abejonės, bus prisiminti šokių grupių ir chorų vadovai, visą gyvenimą paaukoję liaudies menui.

Vėliau šią gražią tautinę kultūros šventę sutiks senasis Vilnius. Liaudies meno ir fotografijos parodos, pučiamųjų orkestrų pasirodymai įvairiose sostinės vietose, išskilingos mišios Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, ceremonialai ir vakaronės, eisenos, folkloro ir tautinių ansamblių vakarai – visa tai laukia visų šventės dalyvių. Ir dar... Šventei pasibaigus, jos vadovai ir organizatoriai susirinks į aptariamąją konferenciją "Viena tauta – viena kultūra", o po dienos užsienio lietuviai šokėjai ir dainininkai pasklis po Lietuvą, pabus miestuose ir kaimuose, išnešios šventės garsus po gimtąjį kraštą, užkops ant piliakalnių, parymos prie koplytstulpio, aplankys gimines, pabendraus su kultūrininkais.

Lietuvos kultūros istorijoje daug išplėstų lapų. Sovietiniai metai visam penkiasdešimtmečiui atskyrė tautiečius. Tikta daina nenutilo čia, prie Baltijos krantų ir ten, prie Pacifiko ar tolimoje australų žemėje. Dainos aidai jungė širdis, kilnino sielas, ragino ištverti ir laukti tos dienos, kai Lietuva taps laisva. Netgi tolimoje Igarkoje, atšiaurioje Sibiro žemėje, lietuviai tremtiniai 1953 metų birželio mėnesį surengė nedidelę dainų šventę. Joje pasirodė ir tautinių šokių šokėjai, ir dūdų orkestrėlis, ir dainininkų būrys. Lietuvos Dainų šventėse visuomet svečiuodavosi latviai ir estai, o Jungtinių Valstijų ir Kanados lietuviai visą laiką bičiuliavosi įvairiuose sambūriuose. Skambėjo daina Anglijoje ir Lenkijoje, Vokietijoje ir Brazilijoje, Argentinoje ir Australijoje.

Laikas į užmarštį nugarazdina datas ir įvykius, žmones ir jų darbus. Tikta kultūros istorikai po šapelį ir po kruopelę renka ir kaupia, aprašo ir sistemina, papildo muziejų ekspozicijas, archyvų saugyklas, rašo monografijas ir studijas, leidžia knygas. Daug triūso įdėjo profesorius Vytautas Jakelaitis, aprašydamas Lietuvos dainų šventes. Gražiai pasidarbuota svetur. Kiekvienos šventės proga užsieniuose būdavo išleidišios vertingos ir puošnios knygos ir albumai, kuriuose pateikiamas repertua-

ras, supažindinama su meno mėgėjais ir jų vadovais, suminimi švenčių rėmėjais ir visi pagalbininkai. Tai tautos kultūros istorijos vertingiausias puslapis. Kai kas atkeliavo ir į Lietuvą – su knygų siuntomis Nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai, su žurnalų ir laikraščių pluoštais giminėms ir artimiesiems. Pastaraisiais metais draugaujama ir atviriau, ir nuoširdžiau.

Lietuvos liaudies kultūros centre (Barboros Radvilaitės 8, 2600, Vilnius; telefonas 61-11-90; faksas 3702224033) pradėtas kaupti Dainų švenčių archyvas. Jame – visų švenčių plakatai, ir programos, albumai ir repertuaro rinkiniai, plokštelės ir įrašai, fotonuotraukos ir kino juostos, knygos ir straipsniai, kvietimai ir afišos, kalbos ir memuarinė medžiaga. Jau tolokai įsibėgėta. Visa tai bus parodyta parodoje būsimos šventės metu. Tačiau šiame archyve dar negausu medžiagos apie užsienio lietuvių įvairius parengimus. Kreipdamiesi į meno mėgėjų grupių ir vienetų, chorų ir muzikantų vadovus, į žmones, kurie visą laisvalaikį aukojo dainai ir šokiui, kviečiame prisidėti prie minimo archyvo praturtinimo, papildymo. Džiaugsimės gavę iš Jūsų ir nuotrauką, ir dokumento kopiją, ir straipsnio iškarpa, ir repertuaro sąrašą, ir knygą.

Kaip pirmąją Dainų dieną 1924 metais, taip ir šiąją globos Valstybės Prezidentas, tuo parodydamas jai išskirtinį dėmesį. Tačiau be nuoširdžių, kultūrai neabejingų žmonių pastangų šią šventę surengti bus nelengva. Jau pakviesti Lietuvos verslo žmonės savo indėliais prisidėti prie šventės rengimo. Tam tikslui įsteigtas Pasaulio Lietuvių dainų šventės rėmimo Fondas. (Fondo einamoji sąskaita Nr. 1700409, valiutinė sąskaita Nr. 57080130 komerciniame banke "Vilniaus bankas". Kodas 260101777).

Pasaulio lietuvių dainų šventė jau pasibeldė į jos rengėjų duris. Jas atveria meile ir svetingumu. Priimsime visus – ir dalyvius, ir žiūrovus. Supažindinsime su Lietuvos kultūra visus kurie domisi savo etninėmis ištakomis ir tautos kultūros šaknimis. Menas

LB-ės Philadelphijos apylinkės valdybos narės Teresė Gečienė ir Jeanne Dorr aerouoste pasitinka Tomą Raugalį ir jo mamytę Angelę Raugalienę atvykstančius į Shriners ligoninę per Lietuvos Vaikų Viltis organizaciją, kuri veikia prie LB Socialinių Reikalų Tarybos. Algimanto Gečio nuotr.

NEOLITUANŲ SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 4 psl.)

Leonas Kriaučeliūnas, vienas šio žurnalo redaktorių. Žurnalo red. kolegija (dr. Algirdas Budreckis, Antanas Juodvalkis ir dr. Leonas Kriaučeliūnas) jau rengianti 25 nr. ir numatanti jį išleisti 1994 m. gegužės mėnesį.

Korp! Neo-Lithuania finansai

Tuo klausimu pranešimą padarė vyr vald. išdininkas kol. Algis Augaitis. Pranešimas priimtas, reiškiant padėką už gerą finansų tvarkymą. Sekantį pranešimą apie Lietuvių Tautinį Kultūros Fondą padarė kol. Petras Buchas. Fondas gerai įsibėgėjęs savo uždaviniuose, jų vykdydme. Vienas jų – Fondo susitarimas, remti Represijų Lietuvoje Tyrimo Centro suplanuotą Serijinį leidinį Lietuvos gyventojų genocidas. Tai medžiaga, duomenys, apie Sovietų Sąjungos nusikaltimus, lygius genocidui. Daug medžiagos jau surinkta. Pirmasis tomas "Lietuvos gyventojų genocidas" jau atspausdintas. Jame telpa pirmųjų Sovietinės okupacijos metų Lietuvos gyventojų genocito aukos – 28.816! vardynas. Numatoma būsiar dar penki ar šeši tomai. Šiuo metu LTK Fondo rūpestis, paskleisti šį leidinį vakaruose ir toliau remti Represijų tyrimo centrą, Vilniuje. Baigdamas pranešimą P.

visuomet yra paskatus savo emocingumu ir giliaprasmiškumu, įvaria žmonių kūrybine išraiška ir išliekamumu. Kai akiai miela, dvasiai jauku, o širdžiai gera – norisi ir gyventi, ir dainuoti.

Aleksandras ŠIDLAUSKAS

Buchas adresavosi į Korp Neo-Lithuania, prašydamas paskubinti savo įnašo LTK Fondui įmokėjimą. Ir štai pirmininkė čia pat įteikė Fondo atstovui tūkstanties dolerių čekį!

Korp! vadovybės rinkimai

Nominacijų komisijos vardu kol. Jurgis Lendraitis pasiūlė, o suvažiavimas audringu plovimu pasiūlymus priėmė, į vyr. valdybą išrinkti: Vidą Jonušienę, pirmininke, Daivą Meilienę vicepirmininke, Algį Augaitį išdininku, Vaclovą Mažeiką arbiter elegantiarum ir Gražiną Kasparaitienę sekretore. Į Korporacijos tarybą išrinkti: dr. Alvydas Arbas, Rimvydas Bitėnas, Rimas Gulbinas, Kazė Kazlauskienė, Algis Jonušas, Antanas Juodvalkis, Jonas Jurkūnas, Jurgis Lendraitis, dr. Viktoras Stankus ir dr. Arūnas Vaitiekaitis. Revizijos komisija: (perrinkta) Vida Girdivainienė, Vytautas Plioplys ir Pijus Stončius. Garbės teismas: (perrinktas) Juozas Grauzinis, Audronė Karalienė, Vytautas Račkauskas ir Mečys Valiukėnas.

Suvažiavimas baigtas, o kol. Edvardas Kaveckas, šios korporacijos Chicago padalinio valdybos pirmininkas, pakvietė visus dalyvauti Korp! šventėje, vykšančią toje pačioje Bočių salėje, tos pat dienos vakare...

Parsiduoda Condominium

Chautauqua Lake Estates
Mayville New York
2 miegamų 2 vonios 1150 sq. ft.
216 - 371-0204
ir Avon sportiškas pripučiamas laivas 14 pėdų (40, 41, 42)

25200 Chagrin Boulevard • Beachwood, OH 44122
Phone (216) 595-9999 Fax (216) 595-9005

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Sajunga, Italija, Kinija, Slovakija. Blogiausia, kad tas iš plastmasės, su labai mažai metalo dalių, gaminamas minas labai sunku surasti ir pašalinti. Mina pagaminti kainuoja 20 dol. o ją pašalinti, JT specialistų nuomone, kainuotų apie 3,000 dol. Angolos karo pabėgėliai bijo grįžti namo į savo kaimus. Ištiesi valstybės plotai liks gyventojams neprieinami dar daug metų.

Nors abi kariaujančios pusės kalbasi su Jungtinių Tautų atstovais apie karo paliaubas ir taiką, abi rengiasi toliau kariauti iki visiškos pergalės. Sukilėlių karius treniruoja ir užsidirba aukštas algas buvę Pietų Afrikos karininkai. O ginklai ir amunicija lengvai įvežami per kaimyninę Zairo valstybę.

Balsai prieš smurtą

Amerikos miestų gyventojams nusibodo vis augantis nusikalstamumas ir smurto veiksmai. Lapkričio 2 d. balsavimai parodė, jog kandidatai, kurie pasisakė už griežtesnę tvarkos priežiūrą, gavo daugiau balsų ir daug kur laimėjo rinkimus. New Yorko miesto meru išrinktas baltas respublikonas R. Giuliani. Paskutinį sykį, kai New Yorko meru tapo respublikonas buvo 1966 m. Tuomet meru buvo J. Lindsay, bet ir jis antrai kadencijai pasiskelbė liberalu demokratu. Dar vienas baltas respublikonas tapo Dayton, OH. meru. Prieš nusikalstamumą žadėję kovoti balti ar juodi politikai laimėjo Detroite, Clevelande ir Houstone.

Panašią linkmę parodė ir gubernatorių rinkimai. Res-

publikonai, pasisakę už tvarką ir griežtesnius įstatymus, laimėjo Virginijos ir New Jersey gubernatūras. Kongrese pagaliau praėjo vadinamas Brady įstatymas, leidžiąs policijai patikrinti ginklą perkančio asmens tapatybę ir praeitį.

Senate jau yra įstatymo projektas, siūlęs uždėti didelius mokesčius ginklų amunicijai. Sen. Moynihan, atsiliepdamas į ginklų teisių organizacijos šūkį: "Ginklai nežudo žmonių: žmonės žudo", ant savo automobilio buferio užklįjavo kitą šūkį: "Ginklai nežudo žmonių: kulkos žudo". Senatorius siūlo pakelti mokesčius kulkoms net 10,000 nuošimčių. Jei valdžia kelia mokesčius rūkalams ar alkoholiniams gėrimams, kodėl nepakelti mokesčių kulkoms, kurios irgi yra "žalinos", – klausia senatorius?

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Leonas G., Bradford 20.00
Didžbalis E., Waterbury 3.00
Pakalnis A., Linden 5.00
Armanas H., Baltimore 20.00
Garka E., Richmond 5.00
Nainys E., Cleveland 10.00
Blinstrubas T., Chicago 20.00
Filek E., Chicago 10.00
Pimpė A., Chicago 20.00
Rožanskas K., Chicago 20.00
Valiukėnas M., Chicago 20.00
Žemaitis J., Hot Springs 10.00
Dovydaitis E., Los Angeles 20.00
Černius J., Los Angeles 10.00
Masaitis F., La Mirada 20.00
Dalius S., Canada 20.00
Venckus A., New Buffalo 20.00
Pečkaitis J., Merrillville 10.00
Omahos Liet. Bendruomenė
Omaha 50.00
Januška A., Milton 30.00

Jadvyga Penčyliienė ir Malvina Jonikienė yra nuolatinės PL centro pagelbininkės. Nuotraukoje jos sveikina svečius atėjusius pamatyti rankdarbių parodą.

Lukas B., Elizabeth 20.00
Staškus J., St. Pete B. 10.00
Valaitis A., St. Pete 10.00
Rubinski V., Cleveland 10.00
Valaitis R., Brecksville 5.00
Kisieliū A., M.D. Sidney 20.00
Kelertas A., Brookfield 20.00
Jakubonis S., Chicago 20.00
Endzelis P., Riverton 20.00
Pacevičius A., Canada 20.00
Tėvynės Sajunga St. Monika 25.00
Matulevičius E., Worcester 70.00
Galinis I., Norwell 5.00
Dačys A., Norwood 20.00
Daniliauskas J., Stamford 10.00
Yankus A., Rochester 20.00
Muiliolis V., Moon Twp., ... 10.00
Ambrose M., New Market 20.00
Augūnas A., Jupiter 10.00
Reivitis A., Jupiter 10.00
Kiaunė K., St. Pete 5.00
Jacikevičius B., Wlby 5.00
Bražaitis R., Cleveland 10.00
Butrimas S., Cleveland 10.00
Gricius U., Cleveland 5.00
Paulionis B., Wlby. H. 10.00
Mačys S., Cleveland 5.00
Steponavičius E., Euclid 5.00
Maželis Br. Cleveland 20.00
Rociūnas V., Independence 10.00
Šarkauskas J., Cleveland 5.00
Gilvydis J., Franklin 20.00
Selenis R., Livonia 5.00
Staškevičienė V., Redford ... 5.00
Šošė A., Chicago 25.00
Dunda B., Cicero 10.00
Aras B., Los Angeles 50.00
Pakalniškis Pr., Santa Monica 10.00
Puteris A., Canada 20.00
Morkūnas V., Canada 5.00
Rastapkevičius J., Canada .. 50.00
Jurčys T., St. Pete 20.00
Vagelis A., Worcester 10.00
Ulpienė J., Dorchester 5.00
Mikonis B., Mashpee 5.00
Adomonis A., Osterville 20.00
Vėblaitis J., Union 20.00
Masalaitis P., Wayne 10.00
Siliūnas O., Alexandria 5.00
Miller G., Chipley 5.00
Karalis K., Jacksonville 10.00
Savaitis J., Sunny Hills 10.00
Slivinskas J., Indielantic 10.00
Petrutis R., Ft. Lauderdale .. 50.00
Strazdas J., Jupiter 20.00
Petraitis P., St. Pete 10.00
Virbickas L., St. Pete 10.00
Stimburiene V., Willowick .. 10.00
Stankus I., Cleveland 10.00
Mackus A., Cleveland 20.00
Trimakas D., Westlake 70.00
Liauba J., Cincinnati 15.00
Klovos B., Beverly Shores .. 10.00
Radzickas L., Ann Arbor 10.00
Numgaudas V., Harbert 20.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

MIRUS ILGAMEČIUI
DIRVOS RĖMĖJUI
A.A. KAZIMIERUI POCTUI,
V.V. Mažeikos, vieton gėlių
DIRVAI aukojo \$25.00.
Ačiū už paramą.

Pamėgau tolimus, bet klaidžius kelius,
Kuriais negalima begrįžt išėjus...

V. Mačernis

A. A.

BRONIUI AUŠROTUI

Lietuvos Kariuomenės Karininkui

mirus, Jo žmonai VERUTEI, sūnui RIMUI, broliui VYTAUTUI ir dukterėčiai RAMAI su šeimomis nuoširdžiausia užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Juozas Andriušis
Algis ir Dalia Augūnai
Paulina Banienė
Walteris ir Liusė Beržinskai
Dr. Antanas ir Birutė Čiuriai
Jonas ir Alba Jakubauskai
Saulius ir Ona Jameikiai
Jadvyga Jokubaitienė
Eugenijus ir Irena Manomaičiai
Povilas Mikšys
Joana Puodžiūnienė
Antanas ir Klara Rugiai
Zigmas ir Marta Strasdai
Arūnas Strazdas ir šeima
Vladas ir Lana Žibai
Antanas ir Anela Stepanauskai

A. A.

MARIJUI BLYNUI

mirus, gilią užuojautą reiškia dukterei JŪRAI, dukterei DAIVAI ir seseriai GRAŽINAI KERNAGIENEI su šeima. Drauge liūdi –

Apolonija Šenbergienė su šeima
Ignas Janavičius su šeima
Antanas ir Ona Vasiai su šeima
Albina Ožinskienė su šeima
Vladas Bacevičius
Gailutė Klimaitė.

A. A.

MONIKAI BAČIULIENEI

mirus, Lietuvoje, dukras ALDONĄ BLIUMENTALIENĘ, GENĘ MAŽOKIENĘ (Lietuvoje) ir seserį MARIJĄ BAČIULIENĘ su šeimomis giliai užjaučiame

Elza ir Vytas Račkauskai

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

\$458 plus taxai

Tai skrydžių kaina NY–Ryga–NY
Ta pati kaina Ryga–NY–Ryga

Kaina galioja sausio 17 iki kovo 31.

Bilietai reikia nupirkti bent 21 d. prieš skrydį.

Galima išbūti iki 3 mėn.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St. Brooklyn NY 11229
Tel. 718-769-3300; 1-800-952-0119

ALT SAJUNGA ORGANIZUOJA TAUTININKŲ SĄSKRYDĮ

ALT Sajunga organizuoja tautininkų sąskrydį kartu su Lietuvos tautininkais Vilniuje 1994 m. liepos 11-12 d.d. tuoj po Šokių ir dainų šventės. Išvyksta liepos 6 d. iš Chicago. Grįžta liepos 21 d. arba liepos 28 d. (jeigu kas pageidautų pasilikti tris savaites). Kelionės reikalus tvarko Vida Jonušienė,

Amber Travel Service,
11745 Southwest Highway,
Palos Heights, IL 60463.
Tel.: įstaiga – 708 / 448-7420,
namai – 708 / 448-4520,
Fax- 708 / 448-9175.

Skrendam SAS oro linija per Kopenhagą. Kaina iš Chicago \$1,098 dol. įskaitant taksus, viešbutį grįžus į Kopenhagą, pusryčius ir viešbutį ir atgal. Tomis dienomis yra didelis pareikalavimas vietų lėktuvuose, o kadangi turime labai ribotą vietų skaičių, todėl prašome registruotis iki 1993 m. gruodžio 31 d. su \$110 dol. pradinio įmokėjimo, kuris bus įskaitytas į kelionės kainą. Keliaujantieji iš kitų vietovių, prašomi rašyti ar skambinti Vidai dėl papildomų informacijų, kainų ir t.t.

BRANGŪS APPLE LEKTORIAI IR RĖMĖJAI

Vėl gruodis – dar vienu kalendorinių metų pabaiga. Apmąstome, kas nuveikta, kuriame ateities vilčių planus.

Lietuvos mokytojai su malonumu prisimena APPLE – 93 renginius, juose sukurtą nuostabų bendravimo lauką, sudariusį darbingą kūrybai ir ieškojimams skatinančią nuotaiką, užsidegimą dirbti naujai. Mokslo metų ir vasaros renginiai dovanojo mums nuostabias, gausias tauraus dvasingumo, pasitikėjimo savo jėgomis pamokas. Jie nuoširdžiai ir įtaigiai atskleidė demokratinis švietimo organizavimo principus, padėjo

išsiaiškinti svarbiausius šiuolaikinės mokyklos kūrimo tikslus ir uždavinius. Gausi pasaulio pedagogikos ir psichologijos informacijos įvairovė, švietimo technologijų analizė, asmeninės iniciatyvos ir atsakomybės svarbos pajauta padėjo geriau suvokti, jog Lietuvos švietimo sėkmės laidas ir šerdis – atsikratęs instrukcijų ir visokių varžymų, supratingas, ieškantis ir kūrybingas pedagogas. Vardan vaiko, vardan Tėvynės ir jos ateities!

Per 1993 metus kursuose ir seminaruose nusišypsojo laimė susitikti ir bendrauti tik su dalimi gausios APPLE organizacijos bendraminčių, nuoširdžiai talkinusių Lietuvos švietimui. O Jūsų juk daugybė, trokštančių mūsų vienai Motinai – Tėvynei tik gero, parėmusių savo lėšomis–stipendijomis, vadovėliais ir mokymo priemonėmis, kitais būdais ir, svarbiausia, gera širdimi! Ačiū visiems Jums už tai.

Linksmų šv. Kalėdų ir Laimingų Naujųjų Metų, brangūs bičiuliai!

Antanas Kiveris ir
Kazimieras Pulmona,
Lietuvos mokytojų vardu

"DOKUMENTINIS VIDEO FILMAS BALTIC FIRE

nufilmuotas Kanados kino režisierės ZOE DIRSE. Vaizduojama įvykiai Lietuvoje ir Latvijoje nuo 1991 m. iki šių dienų. Filmą rodytas Ontario TV ir Prancūzijoje. Mačiusiųjų atsiliepimai labai teigiami. Filmo trukmė 50 min. KAINA: 30 dol., plus 5 dol. persiuntimo išlaidoms.

ZOE DIRSE taip pat yra nufilmavusi video filmą apie Lietuvos sportininkų dalyvavimą Barcelonos Olimpiadoje, apie pirmąjį Lietuvos istorijoje R. Ubarto Olimpinį aukso medalį disko metimo varžybose ir krepšininkų medalius. Filmo trukmė 20 min. KAINA: 20 dol., plus 5 dol. persiuntimo išlaidoms.

Video juostas galima įsigyti pas autorę: ZOE DIRSE,
4491 Esplanade, Apt. 3,
Montreal, Quebec,
Canada, H2W 1T2,
Tel: (514) 282-6582."

Simas Tatarūnas centre, 8 metų, laimi 60 m bėgimą 8 metų ir jaunesnių klasėje 1993 m. Š.A. baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybėse, š.m. rugsėjo 11-12 d.d., Burlington, Ont. Simas buvo atžymėtas kaip iškiliausias šios klasės dalyvis.

TAUPA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

Taupa linki visiems savo nariams ir
Clevelando Lietuviams

ŠVENTŲ KALĖDŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ 1994 METŲ

Kviečiame visus Lietuvius tapti TAUPOS nariais
ir tuo pačiu priklausyti stipriai
Lietuviškai, Financinei Institucijai.

767 East 185th Street
Cleveland, OH 44119
Tel. 481-6677

KALĖDINIAI SIUNTINIAI IR TRANSPAK

Talpintuvali į Lietuvą siunčiami kas savaitę. Skubiems siuntiniams – **AIR CARGO**
Pinigai pervedami doleriais..

ŠVENTINIAI ŽIEMOS SIUNTINIAI:

\$39 – aspirino 250 tbl., multivitaminų 250 tbl., tirpi kava, malta kava, tirpi arbata "Citron", kakava, apelsinų koncentratas, valiai, aliejus, mėsos konservai.

Viskas užsienietiška

\$ 98

Dešra 1.5 kg
Margarinas 1 kg
Tirpi kava 200 g
Kakava 400 g
Majonezas 0.5 kg

Mėsos konservai 3 dėž.
Aliejus 3 ltr.
Valiai 3pok.
Ryžiai 2.5 kg
Konservuota silkė 0.5 kg

Sprotai 3 dėž.
Olandiškas sūris 1.5 kg
Malta kava 300 g
Makaronai 2.5 kg
Aspirinas 250 tbl.

Apelsinų koncentr. 1.5 ltr
Riešutai 1 kg.
Cukrus 4.5 kg
Džiov. abrikosai 1 kg
Multivitaminai 250 tbl.

Viskas užsienietiška 55 svarai = 25 kg

• Dešros lietuviškos, aukščiausios kokybės

\$ 75 įvairaus maisto be mėsos.

Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti didesnę kiekį aspirino ir vitaminų.
Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK RŪTA DEGUTIENĖ

216 **943-4662**

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772 • 2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES

available – worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE**

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

CLEVELANDE ir apylinkėse

KVIETIMAS Į VAKARONĘ

Clevelando Moksleivių Ateitininkų Maironio vardo kuopa maloniai kviečia visus, gruodžio 18 d., šeštadienį, 6:30 val. vakaro, atsilankyti į parapijos šventainėje rengiamą kun. prof. Stasio Ylos 10-ties metų mirties minėjimą.

Programoje dvasios vado klebono G. Kijausko S.J. paskaitė, a.a. Stasio Ylos kūrybos skaitymas, jo knygų paroda ir kavutė.

TAUPA BUS UŽDARYTA;

penkt., gruodžio 24 d.
šešt., gruodžio 25 d.
sekm., gruodžio 26 d.
šešt., sausio 1 d.

sekm., sausio 2 d.

O penkt., gruodžio 31 d, iki 12:00 valandos bus atidaryta

ŠV. JURGIO ŠALPOS CENTRAS

Padėkos Dienos savaitę Clevelando Šv. Jurgio parapijos Šalpos Centras per dvi dienas išdalino 302 krepšius maisto 254 šeimoms, kurias sudarė 646 asmenys iš parapijos apylinkės. Pusė to maisto buvo skirta vaikams maitinti. Iš viso išdalinta 7,440 svarų maisto, įskaitant 350 viščiukų ir 80 svarų rūkytų dešrų. Šalpos Centras laukia visų clevelandiečių paramos ir talkos.

Ger.J.

Išnuomojamas puikus

kambarys, su prausykla, arti jūros ir krautuvų.

St. Petersburg Beach Florida
Skambinti 813 360-9512

DĖMESIO!

Dar turime pilnus komplektus: Lietuvių Enciklopedijos – 37 t., Enciclopedia Lituanica – 6 t., Vinco Krėvės raštai – 6 t. Taip pat siunčiame į Lietuvą per agentūras, kaina 60-80 ct. už svarą. Teirautis: J. Kapočius, P.O. Box 752, Cotuit, MA 02635, tel. 1-508-428-6991.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

1993 M.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai rengia Naujųjų metų sutikimą

1994 M.

• KOVO 26 d. 7 v.v. Šv. Kazimiero lit. mokyklos choro Pavasarinis koncertas, Dievo Motinos salėje.

• BALANDŽIO 17d. 4 v. p.p. Jungtinio choro Toronto "Volungės" ir "Dievo Motinos" Religijinis koncertas, D.M. parapijos šventovėje.

Kalėdos artėja!

SUTEIKITE DŽIAUGSMO GIMINĖMS LIETUVOJE
Jei nespėjote išsiųsti siuntinių laivu, galite išsiųsti AIR CARGO.

GREITAI PRISTATOME PINIGUS IR MAISTO KOMPLEKTUS
SIUNTINIAI PRISTATOMI BE MUITŲ

atlanta IE, Inc.

2719 West 71st Street, Chicago, IL, 60629
tel. (312) 434-2121; 1-800-775-SEND

MŪSŲ ATSTOVAS CLEVELANDE:
639 East 185th Str., Cleveland, OH, 44119

Telefonas: (216) 481-0011

DARBO LAIKAS:

Antr.- Penkt. 9-5; Šeštad. 9-2

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

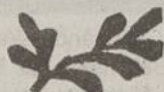
NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

LIETUVOS ĮSTATYMŲ RUOŠIMO LABIRINTUOSE

Antanas Dundzila

Amerikoje gyvenant, nėra jau toks paprastas daiktas sekti Lietuvos valdžios darbų eigą, bandyti suprasti kas ir kaip ten daroma, diegiant naujus įstatymus. Gi tas reikalas mums rūpi ir, iš tikrųjų, turi rūpėti. Kai kurie tų įstatymų juk liečia mus pačius: mūsų teises į Lietuvos pilietybę, į nuosavybę. Aktualūs mums ir ciniškai redaguojami ir po to keičiami bei "aiškinami" valdžios muitų potvarkiai...

Tiesa, pasiskaitai Lietuvos spaudą, kokį nors valdžios biuletenį – bet tai viskas siaurokai, labai sutrauktai atpasakojama. Nėra taip, kaip Amerikoje, kai, šeštadienio vakare ar sekmadienio ryte įsijungi televiziją ir ten savaitės įvykiai Baltuosiuose rūmuose, Kongrese, teismuose ar spaudoje yra prieš akis anatomiškai išskrodžiami, įvertinami ar komentuojami.

Šių įvykių skrodimo, vertinimo ir komentavimo alkį siek tiek pasotino rudenį iš Dr. Broniaus Nemicko gauti laišakai, kuriuose jis išdėstė savo mintis kai kurių Lietuvos įstatymų leidimo reikalu. Tie laišakai tai buvo lyg prityrusio astronomo, šiuo kartu teisėje ir Lietuvos reikaluose išprususio Dr. Br. Nemicko žvilgsnis... tačiau į tolimą, nepasiekiamą žvaigždyną. Aišku, visuomenėje turime ir mažus teleskopėlius naudojančių astronomų (ir astrologų!), turime LDDP ir kai kuriems Seimo nariams asmeniškai

įsiskolinusių apologetų, kurie su Dr. Br. Nemicko nuomone nesutiks. Tegul! Aš čia nebandau visuomenės nuomonės formuoti. Jei ją ir suformuotume, ji nieko Lietuvoje nereikštų. Šio straipsnio tikslas yra DIRVOS skaitytojus šiek tiek painformuoti. Panašiai kaip kad mane visados hipnotizuojantis Henrikas Radauskas rašė savo "Dainos gimime"... "Aš nevedu tautos, aš sėdžiu po šakom akacijos baltos..."

Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas 1993 spalio 1 d. rado, kad Seimo birželio 10 d. nutarimas neįrašyti į sesijos eigą siūlymo "Dėl Seimo nario K. Bobelio įgaliojimų nutraukimo" neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Taigi, Dr. K. Bobelio byla dėl jo teisėtumo dalyvauti Seime yra galutinai užbaigta. Panašiai, kaip į Senatą beveik prieš 30 metų užsimanęs iš New York valstijos kandidatuoti nušauto JAV prezidento brolis Robert Kennedy, šią bylą Lietuvoje Dr. K. Bobelis laimėjo. Lietuvos Respublikos vardu paskelbta, kad šis Lietuvos Konstitucinio teismo nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Skaitome Konstitucinio teismo tuo reikalu nutarimą Valstybės žinių Nr. 51 (36). Tai 2-1/2 psl. užimantis tekstas. Skaitytoją vargina ar net migdo juridinės plonybės. Suprantamais saki-

niais reikalą išdėstant, kristalizuojasi tokia nuomonė. Konstituciniam teisme to viso reikalo procedūrinis narpliojimas yra gana logiškas, bet gerokai šališkas. Galima drąsiai teigti, kad minimas Seimo nutarimas neįtraukti to reikalo į Seimo darbų programą prieštarauja Konstitucijos įžangoje deklaruojamiems lietuvių tautos pagrindiniams... atviros, teisingos, darnios, pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės" siekiams.

Antra, Konstitucinis teismas pasirinko nebevertinti Seimo nario išrinkimo pagrįstumo, o sukaupe dėmesį tik procedūriniam Seimo darbų sąrašui. Trečia, teismas nenurodė, kokia yra jo išvada dėl K. Bobelio per Seimo rinkimus įvykdytos konstitucinės pažaidos. Taigi susikaupta prie procedūrinės Seimo darbotvarkės, bet ne Konstitucijos pažaidų iš esmės.

Išvada yra liūdnoka. Dr. Br. Nemickas teigia, kad, kol Konstitucija bus propagandos tarnaitė valdančios daugumos rankose ir Lietuva neturės tikrai nepriklausomo teismo, tol nepatekės lietuvių tautai tautinės valstybės saulė.

Aš dar pridėčiau, kad vargu ar galima tikėtis "teisinės valstybės" sampratos dabar, kai Lietuvoje ta pati LDDP valdo ir Seimą ir prezidentūrą ir yra sudariusi teismų sąstatą. Lietuva čia tikrai nesimoko iš Izraelio. Izraelyje, nežiūrint isteriškai rėkiančių "liūdininkų" parodymų, nežiūrint visos žydų tautos žaizdų, nežiūrint neabejotino spaudimo iš Amerikos "teisingumo" organų, kelis ar keliolika kartų "nuteistas" Demjaniukas buvo paleistas ir parskraidintas Amerikon. Dr. K. Bobelis gali džiaugtis, kad Lietuvos Respublikos vardu jo reikalą svarstė LDDP paskirti aparachikai, bet ne žydų juristai.

Šiuo metu aišku, kad Lietuvos Respublikos prezidentūroje šaknis įleido toks principas: rusiška pavardė yra ypatingas nuopelnas Lietuvai ir jos pakanka tapti Lietuvos piliečiu išimties tvarka. Ura!!!

Ta pilietybė, be kitų dalykų, garantuoja teisę įsigyti butą Lietuvoje, iš kurio įpilietintas rusas išsiuntė jame anksčiau gyvenusį lietuvių, gal to mano savininką į Sibirą kančiais ir mirčiais... Iš tikrųjų, draugai ir skaitytojai, sušukime, kaip 1940-41 buvome mokomi, uraaaa!!! Ura ir, žemai nusilenkus, pagarba Lietuvos valdžiai, taip talentingai dalinančiai pilietybes.

Gana šitų emocijų ir šū-

Besitartinančių šv. Kalėdų ir Naujųjų 1994 metų proga sveikiname ALT Sąjungos garbės narius, Tarybos narius, skyrių pirmininkus ir visus Sąjungos narius. Taip pat sveikiname "Dirvos" redakciją ir administraciją.

Linkime šventiškos nuotaikos, laimingų ir sveikų ateinančių metų.

Tegul 1994-tieji metai sustiprina mūsų ryžtą ir viltį šviesesniai Lietuvos rytojui.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga

Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba

nuoširdžiai sveikina visus korporantus-es ir jų šeimas išėivijoje ir Lietuvoje

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga.

Linkime geros sveikatos ir nepalaužiamo ryžto siekiant šviesesnio rytojaus
mūsų brangiai tėvynei Lietuvai.

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

Vida Jonušienė

Daiva Meilienė

Algis Augaitis

Gražina Kasparaitienė

Vaclovas Mažeika

kavimu. Grįžkime prie faktų Seime, svarstant pilietybės vingius. Vėl naudosiuosi Dr. Br. Nemicko komentarais.

1993 liepos mėnesį buvo svarstomas pilietybės įstatymas, kuriame dalyvavo K. Bobelis, M. Stakvilevičius, V. Landsbergis ir kiti. Tai buvo paini ir ilgoka procedūra, rodanti šio reikalo komplikotumą ir atskirų Seimo narių jautrumą, interesus ar bent simpatijas. Dr. K. Bobelis siūlė nepaisyti kitos valstybės pilietybės įsigijimo fakto, nustatant, kas yra Lietuvos pilietis, tačiau skaudžiai norėjo susidoroti su repatrijantais. M. Stakvilevičius norėjo pretenduojančius į Lietuvos pilietybę atleisti nuo lietuvių kalbos mokėjimo reikalavimo, kas yra nieko kito, kaip nuolaida kolonizantams, Rusijos pensininkams. Čia pastebėtina, kad net prieš nepriklausomybės atstatymą, dar 1989 metais išleistas pilietybės įstatymas nustatė sovietiniams atėjūnams dviejų metų terminą pasiprašyti Lietuvos pilietybės. Pagaliau buvo R. Markausko siūlymas suteikti Lietuvos pilietybę išimties tvarka užsienio piliečiams, turintiems ypatingus nuopelnus Lietuvai...

Šių ir kitų svarstymų išdavoje, vieno prezidento rankose atsidurė pilietybės suteikimo išimties tvarka ir galia. Tai ir turime šlykštų, nepateisinamą kurioją, kai prezidentas pilietybę dalina iš dešinės ir kairės rusiškomis pavardėmis ir Amerikos lietuviams teigia, kad tokių pilietybių yra suteikęs gal tik dešimtį.

Dr. Br. Nemickas teigiamai vertina Seimo nario E. Raišuočio pasiūlytą Pilietybės įstatymo papildymą, teikiantį Lietuvos pilietybės neterminuoto išsaugojimo teisę lietuviams, gyvenantiems Maskvos taikos sutartimi (rods, 1920 m.) Lietuvai priskirtose žemėse. Šis pasiūlymas taip pat pirštu parodo ir kur glūdi pilietybės teikimo įstatymo esmė: svarstymai, derybos, rūpestis ejo apie rusų kolonistų Lietuvoje statusą. Anksčiau DIRVOJE mes juos vaizdžiai charakterizavome gegužiukų vardu: matote, gegutės kiaušinius deda į kitų paukščių lizdą.

Nežinau, kokie yra Izraelio pilietybės įstatymai arabams gauti Izraelio pilietybę arba kokios sąlygos statomos bet kokiam, bet kur gyvenančiam žydai. Kai sužinosiu, parašysiu.

(1993-XI-26)

Clevelando skautijos atstovai – J. Budrienė, M. Puškorienė, R. Belzinskas, D. Belzinskienė ir jų vaikai prie Skautų Sąjungos šefo prezidento Antano Smetonos ir Sofijos Smetonienės kriptų. Juos lankė LSS deimantinės sukakties proga.

V. Bacevičiaus nuotr.